ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 72ον ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ, 1936. Ἀριθ. 11

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Αἱ ἁπανταχοῦ τῆς γῆς Εὐαγγελικαὶ Ἐκκλησίαι συνεφώνησαν ὅπως ἡ τελευταία Κυριακὴ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ἑκάστου ἔτους θεωρῆται «Κυριακὴ τῆς Ἁγίας Γραφῆς», κατ' αὐτὴν δὲ κηρύσσωνται ἀπ' ἄμβωνος λόγοι περὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὡς βιβλίου καὶ ἐνεργῆται ἔρανος ὑπὲρ τῶν Βιβλικῶν Ἑταιριῶν. Τὴν ὡραίαν ταύτην συνήθειαν ἀκολουθοῦσι καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ Εὐαγγελικαὶ Ἐκκλησίαι. Διὸ καὶ τὸ παρὸν τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν εἶναι ἀφιερωμένον κυρίως εἰς ἄρθρα σχετικὰ πρὸς τὴν Ἱερὰν Βίβλον καὶ τὴν κυκλοφορίαν αὐτῆς ἀνὰ τὸν κόσμον.

ΤΟ ΑΚΑΤΑΣΤΡΕΠΤΟΝ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΛΟΓΟΥ

«Εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν». (Λουκ. ις΄. 17).

Οἱ προκείμενοι τῆς μελέτης ταύτης λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δεικνύουσι τὸ ἀκατάστρεπτον τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ δὲ ἐν τῷ Ἱερεμίᾳ ἀναγραφομένη διήγησις (κεφ. λς΄.) παρέχει ἡμῖν ἓν τῶν πολυπληθεστάτων παραδειγμάτων, ἅτινα βεβαιοῦσι τὴν διακήρυξιν ταύτην τοῦ Κυρίου. Τῷ ὄντι, μοναδικὸν φαινόμενον ζωτικότητος παρουσιάζει ἡ Ἁγία Γραφή, ὑποστᾶσα μυρίας διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐπιθέσεις καὶ ἀπηνῶς καταδιωχθεῖσα, καὶ ὅμως σήμερον εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ἡ Βίβλος αὕτη εἶναι κοινοτάτη, καὶ ἐν ᾧ ἄλλων συγγραφέων τὰ ἔργα μόλις εἰς τοὺς ὁμογλώσσους τυγχάνωσι γνωστά, αὕτη εἶναι διαδεδομένη καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον καὶ εἰς πᾶσαν ἀνεξαιρέτως γλῶσσαν γραφομένην. Οὐδεμία ἄλλη ἀπόδειξις τῆς Θείας αὐτῆς καταγωγῆς ἂν μὴ ὑπῆρχε, τὸ φαινόμενον τοῦτο θὰ ἦτο ἀπόδειξις ἱκανὴ διὰ πᾶν σκεπτόμενον πνεῦμα, τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον δὲν

εἶναι βιβλίον κολακεῦον τὰς ἀδυναμίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξεγεῖρον τὴν ἀντιπάθειαν αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπεριφράστου καταδίκης τῆς ἁμαρτίας ὑπὸ οἱανδήποτε μορφὴν καὶ ἂν παρουσιάζηται. Ἐν τῇ ἀνὰ χεῖρας μελέτῃ θέλομεν περιορισθῆ εἰς τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα μετὰ τόσης ἀφελείας ἐν τῇ διηγήσει τοῦ Ἱερεμίου ἀναφέρονται, καὶ θὰ ἴδωμεν πῶς ἐν τῇ περιστάσει ἐκείνῃ παραδειγματίζεται, πρῶτον, ἡ πολύτιμος εὐκαιρία, ἥτις παρουσιάζεται εἰς πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον ὑπὸ τὸν ἦχον τοῦ Εὐαγγελίου ἢ λαμβάνοντα ἀνὰ χεῖρας τὸν Ἱερὸν Τόμον· δεύτερον, ἡ μωρὰ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἀνθίσταται εἰς τὴν Θείαν ἀλήθειαν· τρίτον, τὸ ἀκατάστρεπτον τοῦ Θείου Λόγου ὡς ἐφάνη ἐν τῇ περιστάσει ἐκείνῃ καὶ ὡς ἐφάνη καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας. Εἴθε δὲ ἡ μελέτη αὕτη νὰ αὐξήσῃ τὸν σεβασμόν, τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ὑπακοὴν ἡμῶν εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ.

Α'. ***Ἡ πολύτιμος εὐκαιρία.*** Ἦτο χειμών· Δεκέμβριος τοῦ 605 πρὸ Χριστοῦ. Ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευεν ὁ Ἰωακείμ, λαβὼν καὶ τὸ ὄνομα (διότι πρότερον ἐκαλεῖτο Ἐλιακεὶμ) καὶ τὴν βασιλείαν παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Φαραὼ Νεχώ, ὅστις εἶχε καθαιρέσῃ τὸν νόμιμον βασιλέα Ἰωάχαζ καὶ φυλακίσας πρῶτον μετέφερε κατόπιν εἰς Αἴγυπτον ὡς αἰχμάλωτον, ἀναβιβάσας ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τὸν νεώτερον αὐτοῦ ἀδελφὸν Ἐλιακείμ, μετονομάσας αὐτὸν Ἰωακείμ. Ἦτο λοιπὸν ἡ θέσις αὐτοῦ ἀμφίβολος, τὴν ὁποίαν ὅπως ἐνισχύσῃ καὶ ἐξασφαλίσῃ, προέβαινεν εἰς ποικίλας καταπιέσεις ἐκείνων οὓς ἔβλεπε δυσηρεστημένους καὶ περιφρονοῦντας αὐτόν, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου δι' ἐπιδείξεων ἀνοήτων καὶ δαπανηρῶν προσεπάθει νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τοῦ πολλοῦ λαοῦ. Περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀπαιτήσεων αὐτοῦ οὐδόλως ἐσκέπτετο, ἀλλὰ προέβαινεν ἀπὸ ἀσεβείας εἰς ἀσέβειαν. Μετάνοια μόνον εἰλικρινὴς θὰ ἔσωζε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν θρόνον καὶ τὸ ἔθνος.

Ὁ Ἱερεμίας μέχρι τοῦδε ἐξηκολούθησεν ἐπὶ εἴκοσι καὶ τρία ὅλα ἔτη προφητεύων καὶ κηρύττων ἄνευ ἀποτελέσματος· ὁδηγεῖται δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ συλλέξῃ ὅλας αὐτοῦ τὰς προφητείας εἰς ἕνα τόμον, ὅπερ καὶ πράττει διὰ τοῦ γραμματέως Βαρούχ, καὶ πέμπει αὐτὸν μετὰ τοῦ τόμου εἰς τὸν ναόν, μὲ τὴν παραγγελίαν νὰ ἀναγνώσῃ αὐτὸν εἰς ἐπήκοον τοῦ ἐν τῇ αὐλῇ λαοῦ. Ὁ Βαροὺχ ἀπέρχεται μετὰ τοῦ τόμου εἰς τὸν ναόν, ἀναβαίνει εἰς δωμάτιόν τι ἄνωθεν τῆς πύλης τοῦ περιβόλου καὶ ἐκεῖθεν ἀναγινώσκει πρὸς ὅλον τὸν ἐν τῇ αὐλῇ λαὸν πάντας τοὺς γεγραμμένους λόγους. Ἡ ἐντύπωσις εἰς τὰ πνεύματα πάντων εἶναι ἰσχυρά, εἷς δέ τις τῶν ἀκροατῶν, υἱὸς ἑνὸς τῶν σπουδαιοτέρων ἀρχόντων σπεύδει πρὸς τὰ ἀνάκτορα, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ γραμματέως τοῦ βασιλικοῦ Οἴκου, εὑρίσκει ἐκεῖ συνηγμένους τοὺς ἄρχοντας, πρὸς οὓς λέγει ἐν περιλήψει τί ἤκουσεν. Οὗτοι ἐπιθυμοῦσι νὰ ἀκούσωσι καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀναγνωσθέντας λόγους, καὶ προσκαλοῦσι τὸν Βαρούχ, ὅστις ἀναγινώσκει πρὸς αὐτοὺς τὰ αὐτά. Οἱ λόγοι εἶναι αὐστηροί, ἀλλὰ φαίνονται καὶ εἰς αὐτοὺς σωτήριοι, καὶ κρίνουσι καλὸν νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους τούτους καὶ ὁ βασιλεύς· διότι δυστυχῶς δὲν φθάνουσι πάντοτε εἰς τὰ ὦτα τῶν βασιλέων τὰ καλὰ καὶ σωτήρια, ἀλλὰ μόνον ὅ,τι ἡ κρίσις τῶν περιστοιχούντων τὸν θρόνον ἐπιδοκιμάσῃ ὡς κατάλληλον. Ἀλλ' οἱ ἄρχοντες οὗτοι ἔχουσι στενὴν γνωριμίαν μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ φοβοῦνται τὸν βίαιον καὶ ἐκδικητικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα· ὅθεν λαμβάνουσι μὲν

τὸν τόμον, παραγγέλλουσι δὲ εἰς τὸν Βαροὺχ καὶ δι᾽ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἱερεμίαν νὰ κρυβῶσιν εἰς τὸν ἀσφαλέστατον κρυψῶνα· οὕτω δὲ λέγουσι περὶ τοῦ τόμου πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ ὁ ἰδιαίτερος αὐτοῦ γραμματεὺς παραλαμβάνει τὸν τόμον καὶ σταθεὶς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἀρχίζει τὴν ἀνάγνωσιν.

Τὸ ψῦχος τῆς ἡμέρας μετριάζει ἡ πρὸ τοῦ βασιλέως ἐστημένη ἐκ ξυλανθράκων πυρά· ἀλλὰ μόλις ἀνεγνώσθησαν τρεῖς ἢ τέσσαρες σελίδες τοῦ ἐν χερσὶ τοῦ γραμματέως χειρογράφου, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκτείνει τὴν χεῖρα μετὰ τοῦ μαχαιριδίου· παρεμβαίνουσι τρεῖς ἐκ τῶν παρισταμένων ἀρχόντων ἱκετεύοντες νὰ μὴ βλάψῃ τὸν τόμον· ἀλλ᾽ αὐτός, οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἀξιῶν τὰς παρακλήσεις των, κόπτει τὰς ἀναγνωσθείσας σελίδας καὶ ρίπτει εἰς τὸ πῦρ, διατάττει δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀνάγνωσις, καὶ πάλιν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τριῶν ἢ τεσσάρων σελίδων ἐκκόπτει αὐτὰς καὶ ρίπτει εἰς τὸ πῦρ, οὕτω δὲ τελειώνει ἡ ἀνάγνωσις καὶ τελειώνει καὶ ὁ τόμος.

Ἡ σκηνὴ αὕτη, λυπηρὰ ὅσον καὶ ἀναξία βασιλέως, ἐπαναλαμβάνεται καὶ σήμερον. Ἀκούει τις ἢ ἀναγινώσκει τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐλέγχεται διὰ τὰς ἀνοησίας του, τὰ σφάλματά του, τὰς παραβάσεις του, τὰς ἁμαρτίας του. Εἶναι δι᾽ αὐτὸν εὐκαιρία πολύτιμος, ὡς ἦτο διὰ τὸν Ἰωακεὶμ ἡ εὐκαιρία ἐκείνης τῆς χειμερινῆς ἡμέρας. Ἴσως καὶ αὐτὸς δὲν θὰ ἔχῃ ἄλλην τοιαύτην εὐκαιρίαν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς δὲν εἶχεν ἐκεῖνος. Ἀλλὰ τί γίνεται; Ἐνῷ ἡ συνείδησις ἀφυπνίζεται καὶ ἡ καρδία ἀνησυχεῖ καὶ παρασκευάζεται τὸ ἔδαφος πρὸς τὴν σωτήριον μετάνοιαν καὶ πίστιν, ἐκτείνει τὴν χεῖρα τὸ πάθος καὶ ἡ εἰς τὴν ἁμαρτίαν πείσμων ἐμμονή· ἴσως δὲν κόπτει τὰς σελίδας ἢ καίει τὸν τόμον, ἀλλὰ ***κλείει*** αὐτὸν διὰ νὰ μὴ ἀνοίξῃ αὐτὸν πλέον, ἢ ἀποκρίνεται αὐθαδῶς εἰς τὴν ἐνδόμυχον πρὸς μετάνοιαν φωνήν, «Ὄχι, δὲν θὰ μετανοήσω». Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ πάντα ἀναγνώστην τῶν μελετῶν τούτων ἀπὸ τοιαύτης στάσεως πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἥτις οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἡ ἠθικὴ αὐτοκτονία.

Β΄. ***Ἡ μωρὰ συμπεριφορά.*** Ἡ τοιαύτη στάσις τοῦ ἀθλίου ἐκείνου βασιλέως ἦτο ἀσέβεια πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Πῶς θὰ ἐξωργίζετο ἐκεῖνος, ἐάν τις τῶν ὑπηκόων ἤθελε τολμήσῃ νὰ σχίσῃ ἢ καύσῃ οἱανδήποτε αὐτοῦ προκήρυξιν; καὶ πῶς δὲν ἐσκέφθη ὅτι εἶχεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν προκήρυξιν τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλέων; Τόσον ἐτύφλωσεν αὐτὸν ἡ εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου χαρισθεῖσα πορφύρα, ἣν ὁ χαρίσας ἠδύνατο καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ; Τόσον μέγαν ἐνόμισεν ἑαυτὸν διότι ἐκάθητο ἐπὶ καθέδρας ἐκ γεγλυμμένου ξύλου καὶ εἶχεν ἐνώπιον αὐτοῦ πλούσιον πύραυνον; καὶ πόσοι σήμερον μὲ ὁμοίαν ἀσέβειαν φέρονται πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ οὐχὶ μόνον οἱ ἀπιστοῦντες ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ὁμολογούντων ὅτι αἱ Γραφαὶ εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ; Ἐὰν εἶναι, διὰ τί δὲν μελετᾷς αὐτόν; διὰ τί δὲν ποθεῖς νὰ ἀκούῃς αὐτὸν κηρυττόμενον; διὰ τί δὲν συμμορφοῦσαι πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ σαφέστατα καὶ ἁπλούστατα;

Ἡ στάσις αὕτη τοῦ βασιλέως ἦτο καὶ ἄκρα ἀφροσύνη. Ἐὰν ὑπῆρχεν ἐλπίς τις δι᾽ αὐτόν, ἡ ἐλπὶς ἦτο μόνον ὁ Θεός. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἦναι πρόθυμος νὰ ἀκούσῃ τί ὁ Θεὸς εἶχε νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτόν, ποῖα τὰ παράπονα Αὐτοῦ κατά τε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ καὶ νὰ προσεπάθει εἰλικρινῶς νὰ συμμορφωθῇ μετ᾽ εὐ-

γνωμοσύνης μάλιστα, ὅτι ἐδείχθη τόσον μακρόθυμος καὶ τόσον ἐπιεικής. Ἀντὶ τούτων προτιμᾷ νὰ καύσῃ τὸν λόγον ἐκεῖνον, διὰ νὰ μὴ ὑπάρχῃ, ἵνα ἐλέγχῃ αὐτὸν καὶ ὑποδεικνύῃ τὸ πρακτέον. Λέγεται ὅτι ἡ στρουθοκάμηλος, ὁπόταν διώκηται ὑπὸ τῶν κυνηγῶν ζητούντων νὰ αἰχμαλωτίσωσιν αὐτὴν χάριν τῶν πολυτίμων πτερῶν της, ἀφ' οὗ τρέξῃ πάσῃ δυνάμει ἐκφεύγουσα τοὺς ἐφίππους διώκτας της, διότι φεύγουσα βοηθεῖται καὶ ὑπὸ τῶν μικρῶν της πτερύγων, ἔρχεται στιγμή, καθ' ἣν αἰσθάνεται ἑαυτὴν ἐξηντλημένην καὶ ἀναγκάζεται νὰ σταθῇ· ἀλλὰ τότε σκάπτει ὀλίγον διὰ τοῦ ράμφους της καὶ χώνει τὴν μικράν της κεφαλὴν ἐντὸς τῆς ἄμμου. Εἰκάζεται ὅτι φαντάζεται ἑαυτὴν ἀσφαλῆ, διότι δὲν βλέπει πλέον τοὺς διώκτας της, οἵτινες εὐθὺς ἀφιππεύσαντες τὴν συλλαμβάνουσιν. Οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐνόμισεν ἑαυτὸν ἀσφαλῆ, διότι ἔκαυσε τὸν τόμον καὶ δὲν ὑπῆρχον πλέον οἱ καυστικοὶ ἐκεῖνοι λόγοι δι' αὐτόν. Οὕτω καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς πολλάκις παύει τοῦ νὰ ἀκούῃ ἢ ἀναγινώσκῃ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ νομίζει ἑαυτὸν ἐκτὸς κινδύνου, διότι ἔπαυσε νὰ ἀκούῃ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν διδασκαλίαν. Δὲν εἶναι τοῦτο ἡ ὀγκωδεστάτη καὶ γελοιωδεστάτη, ἂν μὴ ἦτο ὀλεθριωτάτη ἀφροσύνη;

Ἡ πρᾶξις τοῦ βασιλέως ἦτο αὐτόχρημα αὐτοκτονία. Ὁ ἰατρὸς ἐπισκέπτεται τὸν ἀσθενῆ, διαγινώσκει νόσον θανατηφόρον καὶ συμβουλεύει ἐπείγουσαν χρῆσιν ὡρισμένων τινῶν φαρμάκων, παραδίδων πρὸς τοῦτο τὴν σχετικὴν συνταγήν· ὁ δὲ ἀσθενὴς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐκείνου σχίζει τὴν συνταγήν, διότι τὰ φάρμακα θὰ ἦσαν πικρὰ ἢ ἀηδῆ. Ὁ τοιοῦτος ἀσθενὴς δὲν αὐτοκτονεῖ; Διὰ τὸν βασιλέα οἱ λόγοι τοῦ προφήτου, τιθέμενοι εἰς ἐφαρμογήν, ἦσαν ἡ μόνη ὑπολειφθεῖσα σωτηρία· ἀλλ' ἐπέβαλλον ταπείνωσιν καὶ μετάνοιαν καὶ συμμόρφωσιν πρὸς τὸ δίκαιον καὶ ἀληθές, καὶ οὕτως ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ παρίστατο εἰς αὐτὸν ὥς τι πικρὸν καὶ δυσάρεστον φάρμακον, καὶ προτιμᾷ νὰ σχίσῃ καὶ καύσῃ τὴν συνταγήν. Ηὐτοκτόνει λοιπὸν αὐτὸς καὶ συμπαρέσυρεν ὅλον τὸν λαὸν εἰς τὴν καταστροφήν.

Ἀλλὰ δὲν ὑπῆρξεν ὁ βασιλεὺς οὗτος μόνος ἐν τῇ κατὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐχθρικῇ στάσει. Πάμπολλοι ἄλλοι καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας ἔπραξαν ὅμοια. Ἀντίοχος Δ΄ ὁ Ἐπιφανής, ὁ καὶ Θεὸς καλούμενος ἐπὶ τῶν νομισμάτων αὐτοῦ, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Ἱερουσαλὴμ κατήργησε τὴν ἐν τῷ ναῷ λατρείαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀφιέρωσε τὸν ναὸν εἰς τὸν Δία, διέταξε δὲ καὶ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἠδύνατο νὰ καταλάβῃ καὶ συλαγωγήσῃ· ἀλλὰ τὴν Γραφὴν ἦτο ἀδύνατον· διότι εἶται ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Οὕτω δὲ τὸ βιβλίον κατέστη ἔτι πολυτιμότερον καὶ διεφυλάχθη μετὰ πλειοτέρας ἀφοσιώσεως, ὥστε «ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία» δὲν ἐξέπεσεν ἐξ αὐτοῦ. Τρεῖς αἰῶνας μετ' αὐτὸν ὁ Διοκλητιανός, ὅτε ἐκήρυξε τὸν δέκατον καὶ τρομερώτατον πάντων διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, διέταξε καὶ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ματαία διαταγή! ἠδύνατο μετ' ἴσης ἐπιτυχίας νὰ διατάξῃ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἡλίου! Συγχρόνως κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας, παντὸς εἴδους αἱρετικοὶ εἰργάσθησαν ἐπιμόνως καὶ μετὰ πείσματος, συντάξαντες καὶ θέντες εἰς κυκλοφορίαν Εὐαγγέλια ψευδεπίγραφα καὶ νόθα, ἅτινα ὀρθῶς ὠνομάσθησαν Ἀπόκρυφα, διότι κεκρυμμένοι ἐν τῷ σκότει παρέμειναν οἱ πονηροὶ αὐτῶν συντάκται. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἠγωνίσθησαν νὰ ἐπιφέρωσι σύγχυσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ νὰ νοθεύσωσι τὸ φρόνημα τῶν ἁπλουστέρων,

ποιοῦντες συγχρόνως ὕποπτον πᾶν Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς ἐπιπολαιοτέρους. Ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυσαν κατὰ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἧς τὰ βιβλία κατῆλθον διὰ μέσου τῶν αἰώνων μέχρις ἡμῶν, ὡς ἐξῆλθον ἐκ τῶν ἱερῶν χειρῶν τῶν Ἀποστόλων. Κατὰ δὲ τὸν 18ον αἰῶνα ἐνεφανίσθη εἰς τὸν ὁρίζοντα ἡ παγερὰ σκιὰ τοῦ ὀρθολογισμοῦ, ζητήσαντος νὰ διασείσῃ τὴν εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ πίστιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ ἐπίσημος τῶν ὀρθολογιστῶν ἱεροφάντης, ὁ Βολταῖρος, ἔγραφεν ἐκ Γενεύης, ἔνθα ἐπί τινα χρόνον ἔζησεν ὡς φυγάς, ὅτι τόσην πεποίθησιν εἶχεν εἰς τὰ κατὰ τῆς θρησκείας συγγράμματά του, ὥστε ἦτο πεπεισμένος ὅτι ἑκατὸν ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του δὲν θὰ εὑρίσκετο εἰς τὸν κόσμον οὐδὲ ἓν ἀντίτυπον τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς, διότι πᾶς τις θὰ κατεδίκαζεν εἰς τὸ πῦρ ὅ,τι ἀντίτυπον αὐτῆς θὰ περιήρχετο εἰς χεῖρας αὐτοῦ. Παρῆλθον τὰ ἑκατὸν ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βολταίρου, καὶ οὐ μόνον δὲν ἐξηφανίσθησαν αἱ Γραφαί, ἀλλὰ καὶ πολλαὶ Βιβλικαὶ Ἑταιρεῖαι εὑρίσκοντο ἐν πλήρει δράσει ἀγωνιζόμεναι νὰ διαδώσωσι τὴν Ἱερὰν Βίβλον εἰς τὸν κόσμον, αὐτὴ δὲ αὕτη ἡ οἰκία, ἐν ᾗ κατῴκει ὁ Βολταῖρος, ὅτε ἔγραφε τοὺς ἀλαζονικοὺς ἐκείνους λόγους, κατείχετο ὡς καὶ εἰσέτι κατέχεται, ὑπὸ τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρείας ὡς Ἀποθήκη τῶν Ἁγίων Γραφῶν!

Ἀλλὰ δὲν ἐξέλιπεν ἡ ἐχθρικὴ στάσις τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ· διότι καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν θεολογούντων σήμερον ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγοι ὀρθολογισταί, τὴν ἑαυτῶν κρίσιν τιθέμενοι ὑπεράνω τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἀπορρίπτοντες ὅ,τι ἡ μικρά των διάνοια ἀδυνατεῖ νὰ περιλάβῃ καὶ διαστρέφοντες καὶ αὐτὰς τὰς καταφανεῖς καὶ ἁπλουστάτας διακηρύξεις τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς Γραφαῖς· ἀλλὰ καὶ οὗτοι ματαιοπονοῦσι, μόνον δὲ τὴν ἑαυτῶν ἐχθρότητα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Λόγον Αὐτοῦ διαδηλοῦσιν.

Γ'. ***Τὸ ἀκατάστρεπτον τοῦ Θείου Λόγου.*** Ὁ Ἰωακεὶμ κατέκοψε βαθμηδὸν τὸν τόμον καὶ ἔρριψεν εἰς τὸ πῦρ, καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἐξηφάνισε τὸ δυσάρεστον βιβλίον· ἀλλὰ δὲν ὑπελόγισε τὴν ὕπαρξιν τοῦ Ἱερεμίου καὶ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ, οἵτινες ἠδύναντο νὰ παρασκευάσωσιν ἄλλον τόμον· οὔτε ὑπελόγισε τὸν Θεόν, ὅστις εἶχεν ἐμπνεύσῃ τὸν δοῦλον Αὐτοῦ καὶ ἠδύνατο πάλιν νὰ ἐμπνεύσῃ αὐτόν· τοῦτο δὲ ἀκριβῶς καὶ συνέβη. Διατάσσεται ὁ Ἱερεμίας νὰ προμηθευθῇ τὴν ἀναγκαιοῦσαν γραφικὴν ὕλην, καὶ παραδοὺς ἕτερον τόμον εἰς τὸν Βαρούχ, ὑπαγορεύει εἰς αὐτὸν ὅλας ἐκείνας τὰς ἐν τῷ καταστραφέντι βιβλίῳ περιεχομένας προφητείας καὶ κηρύγματα, καὶ πρὸς τούτοις, ἕτερα νεώτερα, καὶ διεσώθη οὕτω μέχρις ἡμῶν τὸ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατακαὲν βιβλίον. Ὁ Ἰωακεὶμ κατεστράφη καὶ ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς ἄνθρωπος· εἶναι δὲ ἐπὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἤδη ἑκατονταετηρίδαν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν βασάνοις, ὡς ὁ Κύριος ἡμῶν περιγράφει τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσπλάγχνου πλουσίου ἐν Λουκ. ιϛ' 23—26· ἀλλ' ὁ Λόγος, τὸν ὁποῖον αἱ βέβηλοι αὐτοῦ χεῖρες ἐτόλμησαν νὰ ῥίψωσιν εἰς τὸ πῦρ, ἀναγινώσκεται μέχρι σήμερον, καὶ σὺν αὐτῷ καὶ ἡ ἀσεβὴς αὐτοῦ πρᾶξις. Ὁ βασιλεὺς κατεκρημνίσθη, ἀλλ' ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ βασιλεύει ἀκλόνητος.

Ὅτε ἐρρίπτοντο ἐπισήμως εἰς τὸ πῦρ τὰ συγγράμματα τοῦ Λουθήρου, εἶπέ τις πρὸς τὸν αὐτοκράτορα: «Νομίζετε, Μεγαλειότατε, ὅτι αἱ διδασκαλίαι τοῦ Λουθήρου εὑρίσκονται ἐντὸς αὐτῶν τῶν βιβλίων του; Αἱ διδασκαλίαι του εὑρίσκονται

εἰς τὰ στήθη ὁλοκλήρου λαοῦ· καὶ τίς θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὰς ἐκεῖθεν;» Τίς ἐπάλαισε πρὸς ἰδέας καὶ ἐξῆλθε νικητής;

Ἐν Ἀγγλίᾳ πολὺ πρὸ τῆς ἐν Γερμανίᾳ Μεταρρυθμίσεως, εἶχεν ἐμφανισθῆ τὸ πνεῦμα τῆς ἐρεύνης τῶν Γραφῶν καὶ κατενοήθη ἡ ἀνάγκη τῆς κυκλοφορίας τοῦ βιβλίου ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ. Μετὰ πείσματος αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ ἀνθίσταντο πρὸς πᾶσαν μετάφρασιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, φοβούμεναι τὸν φωτισμὸν τοῦ λαοῦ, ἐξ οὗ θὰ ἐκινδύνευον τὰ συμφέροντα αὐτῶν, ἅτινα εἶχον ἐπὶ αἰῶνας συνδυασθῇ πρὸς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς δεισιδαιμονίας τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ὑποτιθεμένης πνευματικῆς ἐξουσίας τοῦ κλήρου· ἀλλὰ μετ᾽ ἀκαταπονήτου ζήλου καὶ οἱ γνήσιοι ὀπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠγωνίζοντο, ὅπως διὰ τῶν Γραφῶν μεταδοθῇ ὁ ἀληθὴς θρησκευτικὸς φωτισμὸς εἰς τὸν λαόν. Τὸν δὲ ἀγῶνα μεταξὺ τῶν δύο τούτων μερίδων σιωπηλῶς περιέγραφεν εἰκὼν κοσμοῦσα τὸ ἐξώφυλλον Ἁγίας Γραφῆς μεταπεφρασμένης καὶ ἐκδιδομένης εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν παλαιοτέρων ἀναμορφωτῶν Wycliffe: ὁ Σατανᾶς, ὁ Πάπας, καὶ ἄλλα τινὰ ἐξέχοντα καὶ κοσμικὴν ἢ ἐκκλησιαστικὴν δύναμιν περιβεβλημένα πρόσωπα περικυκλοῦσι τὴν πυρὰν τῆς ἀληθείας, ἣν πειρῶνται νὰ σβέσωσι φυσῶντες. Εἰς τὸν βλέποντα τὴν εἰκόνα ἀφίνεται νὰ εἰκάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα!

Ἐπανειλημμένως κατὰ τὸν Μέσον αἰῶνα καὶ μέχρι πρὸ δεκαετηρίδων, τὸ Βιβλίον τοῦ Θεοῦ ὑπό τινα ἑκάστοτε πρόφασιν κατεδικάσθη εἰς τὰς φλόγας καὶ ἐκάη· ἀλλὰ δὲν κατεκάη. Ὡς ἡ βάτος ἐπὶ τοῦ ὄρους Χωρήβ, ἣν ἐθεώρει ἔκπληκτος ὁ Μωϋσῆς, οὕτω καὶ ἡ Ἱερὰ Βίβλος καίεται, ἀλλὰ δὲν κατακαίεται· διότι ἂν καῇ ὁ χάρτης, αἱ ἀλήθειαι δὲν καίονται· ἡ φύσις τῶν προβλημάτων, ὧν ἡ λύσις ἐκεῖ περιέχεται, μένει· ὁ ἄνθρωπος ὁ πεπτωκὼς καὶ χρῄζων φωτισμοῦ καὶ σωτηρίας μένει· ὁ Θεὸς ὁ ἀποκαλύψας τὸ θέλημα αὐτοῦ διὰ προφητῶν καὶ ἀποστόλων μένει· καὶ τὸ καταδικασθὲν βιβλίον ἀνίσταται ἐκ τῆς τέφρας λαμπρότερον, ἰσχυρότερον, θεοπρεπέστερον. Ὁ Ὠκεανὸς βρυχᾶται, τὰ κύματα αὐτοῦ ὡς πελώριοι ἐξ ὕδατος λόφοι ἐφορμῶσι κατὰ τῶν βράχων τῆς ἀκτῆς, ἀλλὰ συντρίβονται ἐπ᾽ αὐτῶν εἰς ἀερώδεις ἀφροὺς καὶ εἰς ὑδατίνην κόνιν, τὴν ὁποίαν ὡς βροχὴν παρασύρει ὁ ἄνεμος· ἀλλ᾽ ὁ βράχος μένει ἀτάραχος, ἀσάλευτος, ὡς ἤρεμος φρουρὸς κατὰ πάσης ἐκ τοῦ βυθοῦ ἐπιδρομῆς. Οὕτως αἱ κατὰ τῶν Γραφῶν ἐπιθέσεις καὶ καταδρομαὶ συνετρίβησαν καὶ ἀντιπαρῆλθον, αὗται δὲ μένουσιν ὡς ἀτάραχος φρουρὸς προστατεύων τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῆς ἀπιστίας, τῆς πλάνης, τῆς δεισιδαιμονίας, τοῦ ὑλισμοῦ.

Οὕτως ὁ ἄνθρωπος ἐπανειλημμένως διέπραξε τὴν ἀφροσύνην νὰ ἀντιπολεμήσῃ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ πάντοτε πᾶσα ἀπόπειρα αὐτοῦ ἐματαιώθη. Δὲν εἶναι λοιπὸν καιρὸς νὰ σωφρονήσῃ ἕκαστος καὶ νὰ θέσῃ τὴν Ἱερὰν Γραφὴν εἰς ἣν θέσιν δικαιοῦται νὰ εὑρίσκηται; Αὕτη εἶναι ἡ κυρία καὶ μοναδικὴ βάσις τῆς μορφώσεως ἀτομικοῦ χαρακτῆρος, ἀκεραίου, σώφρονος, εἰλικρινοῦς καὶ γενναιόφρονος. Αὕτη εἶναι τὸ μόνον θεμέλιον διαρκοῦς οἰκογενειακῆς εἰρήνης καὶ ἀμοιβαίας ἀφοσιώσεως. Αὕτη εἶναι ὁ θεμέλιος λίθος ὑγιοῦς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ζωῆς·—διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅπου ὁ μὲν Θεὸς ὁμιλεῖ, ὁ δὲ ἄνθρωπος ὑπακούει, ἐκεῖ ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ ἐπικρατήσῃ πραγματικὴ εὐδαιμονία καὶ ἀληθὴς χαρά.

Φίλε ἀναγνῶστα, «ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία δὲν θέλει παρέλθει ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως οὗ ἐκπληρωθῶσιν πάντα» (Ματθ. ε΄. 18). Ἔχομεν λοιπὸν νὰ κάμωμεν μὲ αἰώνιον καὶ ἀμετάβλητον καὶ ἀκατάστρεπτον Λόγον. Ἐάν τις μέχρι τοῦδε ἠδιαφόρησεν ἢ ἠμέλησεν ἢ ἀντέστη εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἂς σπεύσῃ νὰ ἀλλάξῃ στάσιν· καὶ ὅσον τὸ ταχύτερον, τόσον τὸ καλλίτερον δι᾿ αὐτόν· διότι εἰς τὸ τέλος, ὁπόταν παρασιῇ ὁ κόσμος σύμπας ἔμπροσθεν τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ, ἡ κρίσις δὲν θὰ γίνῃ κατὰ τὰς ἰδέας καὶ τὰς διαθέσεις ἑκάστου ἀλλὰ συμφώνως πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἔχει ἤδη ἀποκαλύψῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «θέλει κρίνει ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιόν μου» (Ρωμ. β΄. 16)· ὁ δὲ δι᾿ ἀποκαλύψεως παρακύψας εἰς τὰ μέλλοντα ἀπόστολος Ἰωάννης βεβαιοῖ ὅτι «ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν τοῖς βιβλίοις». Ἂς παύσῃ λοιπὸν πᾶσα προσπάθεια ἐξοικονομήσεως τῶν περιστάσεων καὶ πᾶσα ἐπὶ οἱαδήποτε προφάσει ἀντίστασις πρὸς τὰ γεγραμμένα· Τὸ κέρδος τῆς ὑποταγῆς μέγιστον· διότι «εὐκολώτερον εἶναι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ νὰ παρέλθωσι, παρὰ μία κεραία τοῦ νόμου νὰ πέσῃ».

(Χριστιαν. Μελέται, Β΄. σελ. 118) ***Ξ. Π. Μόσχου.***

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἂς κατοικῇ ἐν ὑμῖν πλουσίως». (Κολοσσ. γ΄. 16.)

Καθ᾿ ὅλον τὸν κόσμον, μεταξὺ τῶν Εὐαγγελικῶν Χριστιανῶν, μία Κυριακὴ τοῦ ἔτους εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἱερὰν Βίβλον, τὴν Ἁγίαν Γραφήν· ἡ δὲ Κυριακὴ αὕτη συμπίπτει κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ἢ κατὰ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου.

Ἡ καθιέρωσις τῆς Κυριακῆς τῆς Βίβλου σκοπεῖ, ***πρῶτον*** νὰ τονώσῃ τὸ αἴσθημα τῆς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως πρὸς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, καὶ ***δεύτερον,*** νὰ ἐνισχύσῃ δι᾿ ἐράνων τοὺς παγκοσμίους ἐκείνους ὀργανισμούς, οἵτινες ἔθεσαν ὡς σκοπὸν αὐτῶν τὴν διάδοσιν τῶν Ἱερῶν Γραφῶν, ἐν συνόλῳ ἢ κατὰ τεύχη, εἰς τὴν γλῶσσαν παντὸς λαοῦ ζῶντος ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς γῆς, ἐκτυποῦντες ἢ μεταφράζοντες τὰς Γραφὰς ἄνευ σχολίων ἢ ἑρμηνειῶν.

Εἴμεθα εὐτυχεῖς ὡς Ἕλληνες, διότι τὸ μὲν πρῶτον μέρος τῆς Βίβλου—ἡ Παλαιὰ Διαθήκη—μετεφράσθη εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ πρωτοτύπου κατὰ τὸν 3ον περίπου αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ, τὸ δὲ δεύτερον μέρος αὐτῆς —ἡ Καινὴ Διαθήκη—ἐγράφη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἡ εὐτυχία ἡμῶν, ὡς Ἑλλήνων, θὰ ἦναι πολλαπλασίως μεγαλειτέρα, ἐὰν κατορθώσωμεν νὰ κατέχωμεν τὰς Γραφάς, τόσον ὡς πρὸ τὴν γνῶσιν αὐτῶν, ὅσον (καὶ πολὺ περισσότερον ἔτι) ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν εἰς τὴν καθημερινὴν ἡμῶν ζωήν.

Κυρίως ἀπὸ τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὸν κόσμον ἐγεννήθη ὁ πόθος εἰς τοὺς ἐκχριστιανιζομένους λαοὺς νὰ γνωρίσωσι καὶ τὴν Π. Διαθήκην.

Ἀπὸ τοῦ 2ου μ. Χρ. αἰῶνος ἡ Κ. Διαθήκη μετεφράσθη εἰς τὴν Συριακήν, ὀλίγον βραδύτερον δὲ εἰς τὴν Κοπτικὴν (Αἰγυπτιακὴν) καὶ Αἰθιοπικὴν (Ἀβησσυνιακὴν) γλῶσσαν, κατὰ δὲ τὸν 5ον αἰῶνα εἰς τὴν Ἀρμενικὴν καὶ Γοτθικὴν καὶ οὕτω καθεξῆς. Πολὺ ἐνωρίς, ὅταν Ρωμαῖοι προσεχώρησαν εἰς τὸν Χριστιανισμόν, μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, ὁ χρόνος τῆς ὁποίας—παλαιᾶς ἰταλ. μεταφράσεως δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστός.—Ἡ προσπάθεια αὕτη πρὸς μεταγλώττισιν τῶν ἱερῶν κειμένων ἔλαβεν ἐντατικὴν ἐπίδοσιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς θρησκευτικῆς Μεταρρυθμίσεως τοῦ 16ου αἰῶνος, συνεχιζομένη μέχρι τῶν ἡμερῶν μας.

Ἡ ἐντατικὴ αὕτη προσπάθεια διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀπεκρυσταλλώθη εἰς τὴν ἵδρυσιν Βιβλικῶν Ἑταιρειῶν μὲ ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τὴν ἄνευ σχολίων ἐκτύπωσιν καὶ διάδοσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Οὕτως ἔχομεν ἀπὸ μὲν τοῦ ἔτους 1804 τὴν ἵδρυσιν τῆς Βρεττανικῆς Βιβλ. Ἑταιρείας καὶ μετὰ 12 ἔτη (1816) τὴν ἵδρυσιν τῆς Ἀμερικανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρείας καὶ ἄλλων Βιβλικῶν Ἑταιρειῶν ἐν Σκωτίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἑλβετίᾳ, Γαλλίᾳ, Ρωσσίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ. Αἱ μεταφράσεις ὁλοκλήρου τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἢ διαφόρων βιβλίων αὐτῆς ἔφθασαν τὸν ἰλιγγιώδη ἀριθμὸν τῶν 900 καὶ πλέον γλωσσῶν καὶ διαλέκτων.

Αἱ τιμαὶ τῶν βιβλίων τούτων εἶναι εὐτελεστάτη διὰ νὰ ἦναι προσιταὶ εἰς πάντας. Πωλοῦνται κάτω τοῦ κόστους αὐτῶν ἢ ἁπλῶς διὰ νὰ καλυφθοῦν ἐν μέρει τὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα παρ' ὅλην τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν διευθυνόντων, ἀφίνουν ἐλλείμματα καλυπτόμενα ὅλα—ἐλλείμματα καὶ τρέχουσαι δαπάναι—διὰ τῶν αὐτοπροαιρέτων συνεισφορῶν τῶν ἁπανταχοῦ Εὐαγγελικῶν Χριστιανῶν, οἵτινες αἰσθάνονται ἰδιαιτέραν χαρὰν νὰ ἐκφράσωσι, διὰ τοῦ ὀβολοῦ των, τὴν εὐγνωμοσύνην των εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰ ὄργανά Του διὰ τὸν ἀνεκτίμητον τοῦτον θησαυρὸν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἥτις διαλαμβάνει τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ μόνου Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ λόγος τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἐνοικῇ ἐν ἡμῖν πλουσίως ἐὰν θέλωμεν νὰ ἤμεθα πράγματι Χριστιανοί.

I. *Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ.*

Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι συνώνυμοι καὶ ἰσοδύναμοι ἐκφράσεις, μὲ τὴν ἑξῆς διαφοράν: ὅτι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ σημαίνει τὴν εἰδικὴν ἀποκάλυψιν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τοῦ λόγου ἢ τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ἐλάλησεν ὁ Χριστός. Ἐξηγοῦμαι ἀκριβέστερον:

Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ σημαίνει: 1) Οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ἐλάλησεν ὁ Χριστός, 2) ὁ περὶ τοῦ Χριστοῦ λόγος, περὶ οὗ ἐλάλησαν οἱ ἀπόστολοι Αὐτοῦ καὶ ἐν γένει οἱ πιστοὶ—εἰς τὰ ἱερὰ κείμενα καὶ 3) ἡ σωτηρία τὴν ὁποίαν ἔφερεν ὁ Χριστός, ἤτοι τὸ κήρυγμα τῆς καλῆς ἀγγελίας τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐνταῦθα θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν πρώτην τῶν ἀνωτέρω ἐννοιῶν—ἤτοι, τὸν λόγον ἢ τοὺς λόγους τοὺς λαληθέντας ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν παραμονήν Του εἰς τὸν κόσμον καὶ τὸ σύνολον τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως κωδικοποιηθέντων εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην.

Εἶναι ἀναντίρρητος ἀλήθεια ὅτι δὲν ἐκρατήθη ἀκριβὴς σημείωσις τῶν λόγων

τῶν λαληθέντων ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐξ ἀρχῆς χρονολογικῶς καὶ κατὰ σειράν. Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ᾽ ὄψιν ὅτι τὸ πρῶτον γραφὲν Εὐαγγέλιον ἐγράφη κατὰ τὸ 60-65 ἔτος μ. Χρ. σημαίνει ὅτι ἐπὶ μίαν γενεὰν—δηλαδὴ ἐπὶ 30 περίπου ἔτη— οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ διεδίδοντο προφορικῶς ἢ κατὰ παράδοσιν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἂν δὲν εἶχον τὰ εἰς χεῖρας ἡμῶν Εὐαγγέλια οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, κατά τι ἐνωρίτερον (50-55 μ Χρ.) ἀπέκτησαν γραπτὰ μνημεῖα τῆς Χριστιανικῆς μας πίστεως—τὰς Ἐπιστολὰς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου—ὅστις εἰς αὐτὰς προτρέπει τοὺς Χριστιανοὺς λέγων «κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, καθὼς παρέδωκα εἰς ἐσᾶς» (Α'. Κορινθ. ια'. 2) καὶ «μένετε σταθεροὶ καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, τὰς ὁποίας ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι᾽ ἐπιστολῆς ἡμῶν» (Β'. Θεσσ. β'. 15). Εἶναι φυσικώτατον, ὅταν ὁ Ἀπόστολος ἔγραφε περὶ παραδόσεων, νὰ ἠννόει τὰς περὶ τοῦ Χριστοῦ πληροφορίας, ὡς πρὸς τὴν ἐπίγειον Αὐτοῦ ζωήν, διδασκαλίαν, πάθος καὶ ἀνάστασιν. Ἐπίσης εἶναι φυσικὸν ὅτι ἡ περίοδος αὕτη, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὰς ὡς ἄνω παραδόσεις, ἦτο περίοδος μεταβατική· διότι ἦτο ἀδύνατον τὰ κοσμοϊστορικὰ γεγονότα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν ὁποίαν ἀνεκαίνισεν ἐκ βάθρων, τὰ γεγονότα, λέγω ταῦτα, ἦτο ἀδύνατον νὰ μένωσι μετέωρα—δηλ. χωρὶς νὰ ἀποτυπωθῶσιν εἰς γραπτὰ κείμενα καὶ ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. Ἔχομεν δὲ ἤδη εἰς τὸν πρόλογον τοῦ Κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον τὴν σαφῆ δήλωσιν: «Ἐπειδὴ πολλοὶ ἐπεχείρησαν νὰ συντάξωσι διήγησιν περὶ τῶν μετὰ πληροφορίας βεβαιωμένων εἰς ἡμᾶς πραγμάτων, καθὼς ***παρέδοσαν*** εἰς ἡμᾶς οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς γενόμενοι αὐτόπται καὶ ὑπηρέται τοῦ λόγου, ἐφάνη καὶ εἰς ἐμὲ [εὔλογον], ὅστις διηρεύνησα πάντα ἐξ ἀρχῆς ἀκριβῶς, νὰ σοὶ γράψω κατὰ σειρὰν περὶ τούτων, κράτιστε Θεόφιλε» (Λουκ. α' 1-3).

Ὅταν ὅμως τὰ περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ ἐγράφησαν, ἀπετυπώθησαν δηλ. εἰς γραπτὰ κείμενα, ἔπαυσε πλέον ἡ περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ παράδοσις νὰ ἔχῃ σπουδαιότητά τινα. Τὰ γραπτὰ μένουσι καὶ μεταδίδονται καὶ τοῦ λοιποῦ πᾶν νέον σύγγραμμα περὶ τοῦ Χριστοῦ κρίνεται—ἀποδεκτὸν καθιστάμενον ἢ ἀπορριπτόμενον—ἐκ τῆς συμφωνίας του πρὸς τὰ ἤδη γραφέντα καὶ γνήσια θεωρούμενα συγγράμματα. Συνεπῶς ἡ θητεία τῆς παραδόσεως λήγει τὴν στιγμήν, καθ᾽ ἣν ἔχομεν εἰς χεῖρας μας τὰ γραπτὰ ταῦτα μνημεῖα. Κατ᾽ ἀκολουθίαν δὲν δυνάμεθα ποτὲ νὰ λάβωμεν ὡς βάσιν τὴν μεταβατικὴν ἐκείνην ἐποχὴν τῆς κατὰ παράδοσιν μεταβιβάσεως τῶν περὶ τοῦ Χριστοῦ γεγονότων καὶ νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὸ κῦρος τῆς Παραδόσεως καὶ μετὰ τὴν κωδικοποίησιν, οὕτως εἰπεῖν, τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι τὸ θαῦμα τῶν αἰώνων —μετὰ τὸ θαῦμα τῆς εἰσόδου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ζωήν μας—πῶς τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ διετηρήθησαν ὅσον ἦτο δυνατὸν ἀνέπαφα μέχρι τῶν ἡμερῶν μας καὶ πῶς ἀντέστησαν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς εἰς τὰς ἐπιθέσεις καὶ τὰς προσβολὰς ὅλου τοῦ κόσμου! Εἶναι δὲ ἐπιμαρτυρία τῆς ὡς ἄνω ἀληθείας ὅτι ἡ σκαπάνη τοῦ ἀρχαιοδίφου ἀνακαλύπτει καθ᾽ ἑκάστην νέα μαρτύρια τοῦ κύρους καὶ τῆς ἀληθείας τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ὅ,τι δὲ λέγομεν ὡς ἀνωτέρω περὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἰσχύει καὶ περὶ

τῆς Παλαιᾶς. Ὅλα τὰ ἀπ' ἀρχῆς γεγονότα περιγραφόμενα εἰς τὸ Βιβλίον τῆς Γεννέσεως ἐγράφησαν ὁλοκλήρους αἰῶνας κατόπιν, τοὐλάχιστον δέκα πέντε αἰῶνας πιθανὸν δὲ καὶ περισσότερον. Καθ' ὅλους λοιπὸν τοὺς αἰῶνας τούτους ἡ ἀνθρωπότης ἔζη θρησκευτικῶς διὰ τῶν ἀπὸ πατρὸς εἰς τὰ τέκνα μεταδιδομένων παραδόσεων. (Ὅταν δὲ κατόπιν ἔκλεισεν ὁ Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης ἐξευρέθησαν ἄλλαι Ἰουδαϊκαὶ παραδόσεις τὰς ὁποίας τόσον σκληρὰ ἐκαυτηρίασεν ὁ Σωτήρ μας λέγων: «ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσίν σας» (Ματθ. ιε'. 1—2).

ΙΙ. ***Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἂς κατοικῇ ἐν ὑμῖν πλουσίως.***

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι ὁ «***λόγος τοῦ Χριστοῦ***» εἶναι ἰσοδύναμος πρὸς τὴν ἄλλην ἐκείνην ἔκφρασιν «***ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ,***» μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ σημαίνει τὸν βίον, τὴν διδασκαλίαν, τὴν σωτηρίαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, δηλ. τὴν ἀποκάλυψιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὁ λόγος οὗτος, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἂς κατοικῇ ἐν ἡμῖν πλουσίως.

Διὰ νὰ κατοικῇ πλουσίως εἰς τὴν καρδίαν τινὸς χρειάζεται, πρῶτον ἡ ***γνῶσις*** τοῦ Λόγου τοῦ Χριστοῦ ἢ γενικῶς τοῦ Θεοῦ. Ἡ γνῶσις αὕτη δὲν εἶναι ἡ ἁπλῆ δήλωσις ὅτι «ναί, γνωρίζομεν ὅτι ὑπάρχει ἓν βιβλίον, ὀνομαζόμενον Ἁγία Γραφή, Ἱερὰ Γράμματα, Βίβλος ἢ Λόγος τοῦ Θεοῦ», ἀλλὰ σημαίνει γνῶσιν τελείαν τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον καλεῖται Ἁγία Γραφή. Δεύτερον, ἡ γνῶσις τοῦ περιεχομένου αὐτῆς προϋποθέτει ***τακτικὴν ἀνάγνωσιν*** καὶ μελέτην, τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχουσι πολλοὶ τρόποι ἀναγνώσεως ἢ μᾶλλον σκοποί, δι' οὓς ἐπιδιώκομεν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Εἷς σκοπὸς εἶναι διὰ νὰ ἤμεθα ἐνήμεροι τοῦ βιβλίου τούτου, ὅπως γνωρίζομεν τόσα ἄλλα ἱστορικὰ ἢ ἄλλα βιβλία. Ἄλλος σκοπὸς εἶναι νὰ δυνάμεθα νὰ ἀντικρούσωμεν ἀντιθέτους ἰδέας· ἄλλος νὰ ἐξετάσωμεν τὴν Γραφὴν ἀρχαιολογικῶς ἢ γλωσσικῶς. Ἐνῶ ὅλαι αὗται αἱ μέθοδοι εἶναι χρήσιμοι, δὲν μᾶς βοηθοῦσιν ὅμως ποσῶς εἰς τὸ νὰ κατοικῇ ἐν ἡμῖν πλουσίως ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῆς σπουδῆς τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ***πρὸς πνευματικὴν οἰκοδομὴν*** καὶ αὔξησιν ἐν τῇ πίστει πρὸς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν Χριστὸν Ἰησοῦν. Καὶ εἰς τοῦτο ἔχομεν ἀνάγκην συστηματικῆς καθοδηγήσεως, ἥτις εἶναι τὸ ἀποκλειστικὸν ἔργον καὶ ἡ ἰδιαιτέρα ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν κόσμον. Διὰ τοῦτο ἡ βάσις τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Δι' ὃ καὶ ὁ Παῦλος προτρέπει τὸν νεαρὸν συνεργάτην του Τιμόθεον νὰ κηρύττῃ «ἐγκαίρως, ἀκαίρως». Διὰ τοῦ κηρύγματος διευκρινίζονται τὰ ζητήματα τῆς σωτηρίας καὶ τῆς χρησιμότητός μας ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἀποκτῶμεν τὸν πόθον πρὸς ἐξέτασιν τῶν λεπτομερειῶν τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς, τῆς ὁποίας ἡ βάσις καὶ ὁ σκοπὸς καὶ τὸ μέσον εἶναι ὁ Χριστός. Ἀλλὰ ***τρίτον,*** ἀπαιτεῖται, μετὰ τὴν γνῶσιν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν, ***ἡ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ ζωή,*** ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδεμία παράγεται θετικὴ ὠφέλεια. Ἡ γνῶσις, λέγει ὁ Παῦλος, φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. Καὶ ἡ ἀγάπη εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν εἶναι ἡ συγκεκριμμένη μορφὴ τοῦ ὅ,τι ὀνομάζομεν κατὰ Χριστὸν ζωήν. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ἐνσωμάτωσις τῆς ἀγάπης· κατ' ἀκολουθίαν «κατὰ Χριστὸν ζωὴ» σημαίνει προέκτασιν

τῆς ἐνσωματωθείσης ἀγάπης, δηλ. τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὴν ζωὴν τῶν πιστῶν. Μόνον οὕτω δύναται νὰ κατοικῇ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν πλουσίως ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ

Ἀλλ' ἐλέγομεν ἀνωτέρω ὅτι πρέπει νὰ ἔχωμεν γνῶσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ τὸν ἀναγνώσωμεν. Εἰς ταῦτα μᾶς ἐβοήθησαν καὶ μᾶς βοηθοῦσιν αἱ Βιβλικαὶ Ἑταιρεῖαι, αἵτινες, ὡς ἐλέγομεν προλαβόντως, μετέφρασαν καὶ ἐξετύπωσαν καὶ διέδωκαν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ διαδίδουσιν αὐτὴν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, οὕτως ὥστε ἡ γνῶσις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ νὰ καλύπτῃ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς—τὰς καρδίας πάντων τῶν ἀνθρώπων—ὅπως τὰ ὕδατα καλύπτουσι τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὠκεανούς.

III. *Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ (Χριστοῦ) ἂς κατοικῇ ἐν ἡμῖν πλουσίως.*

Ἡ τελευταία λέξις τοῦ ἐδαφίου μας «*πλουσίως*» εἶναι ἐξαιρετικῶς σπουδαία. Ὅ,τι σχετίζεται μὲ τὸν Θεὸν εἶναι ἄφθονον, εἶναι πλῆρες, εἶναι πλούσιον. Τίποτε τὸ πτωχὸν ἢ πενιχρὸν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ σχέσιν μὲ ὅ,τι μᾶς δίδει ὁ Θεός. Ὁ Κύριος ἡμῶν εἶπεν: «Ἐγὼ ἦλθον διὰ νὰ ἔχωσι ζωὴν καὶ νὰ ἔχωσιν αὐτὴν ἐν ἀφθονίᾳ». Καὶ ἀλλαχοῦ λέγει ἡ Γραφή, ὅτι ὁ Θεὸς δίδει σοφίαν εἰς πάντας πλουσίως, χωρὶς νὰ ὀνειδίζῃ (Ἰάκ. α΄. 5). Ἡ ἐνοίκησις τοῦ Χριστοῦ ἐν ἡμῖν νὰ ἦναι ἄφθονος, ἀδιάκοπος· ἱκανὴ νὰ πλημμυρῇ καὶ νὰ διοχετεύεται παντοῦ. Ὁ Ψαλμῳδὸς εἰς τὸν κγ΄. ψαλμὸν λέγει, ὅτι ὁ Ποιμήν, ὁ Κύριος, εὐλογεῖ αὐτόν, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ποτήριόν του νὰ ὑπερχειλίζῃ. Μόνον μία τοιαύτη ζωή, μία τοιαύτη ἀγάπη, μία τοιαύτη ἐνοίκησις τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστοῦ δύναται νὰ ἱκανοποιῇ τοὺς βαθυτέρους πόθους τοῦ Χριστιανοῦ, ὅστις ἡνώθη μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀψηφεῖ πάντα τὰ ἐγκόσμια. Ναὶ μὲν εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ πονηροῦ τούτου καὶ ματαίου κόσμου, ἀλλ' ὅμως πάντοτε ἀπολαμβάνει τὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ζῇ πάντοτε ἐν τῇ καρδίᾳ του διὰ νὰ τὸν πλουτίζῃ εἰς τὴν γνῶσιν, εἰς τὴν πίστιν, εἰς τὴν ἀγάπην, εἰς τὴν χρησιμότητα πρὸς πάντας καὶ διὰ πάντας.

Ὁ πνευματικὸς πλοῦτος δὲν εἶναί τι τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς δίδει εἰς τὸν πιστὸν πρὸς ἀποκλειστικῶς ἀτομικήν του χρῆσιν. Οὔτε ἡ ἀφθονία τῆς ζωῆς, οὔτε ὁ πλοῦτος τῆς ἀγάπης, οὔτε ἡ πλήρης ὑπηρετικότης σημαίνουσιν, ὅτι ταῦτα πάντα ὑπάρχουσιν ἢ δίδονται εἰς τὸν πιστὸν διὰ τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ τῷ δίδονται πλουσίως διὰ νὰ δύναται νὰ πλουτίσῃ δι' αὐτῶν πάντα ἄνθρωπον μεθ' οὗ ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν καὶ σχέσιν.

Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἂς κατοικῇ ἐν ὑμῖν πλουσίως, διὰ νὰ δύνασθε νὰ τὸν μεταδώσητε εἰς τοὺς ἄλλους· διὰ νὰ πλουτίσητε καὶ τοὺς πέριξ· διὰ νὰ ὑπηρετήσητε πάντας τοὺς ἀνθρώπους· διὰ νὰ ἐκχέητε τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς ὅλους καὶ νὰ πιστοποιήσητε ὅτι δὲν εἶσθε εἰμὴ ὄργανα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις.

Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἵτινες συνέπηξαν τὰς Βιβλικὰς Ἑταιρείας, ἐκ τοῦ πνεύματος τούτου ἐκινήθησαν καὶ εἰργάσθησαν μὲ αὐταπάρνησιν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, θεωρήσαντες τιμήν των τὸ ὅτι ὁ Θεὸς τοῖς ἐφανέρωσε τὸν λόγον Του καὶ τοὺς ὡδήγησεν εἰς τὸ νὰ ἔχωσι τὸν ἀνεκτίμητον τοῦτον θησαυ-

ρὸν—τὴν Ἁγίαν Γραφὴν—εἰς τὰς χεῖράς των καὶ νὰ μάθωσι τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, συγχρόνως δὲ καὶ ὑποχρέωσίν των ὅπως καταστήσωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τὸ ἀχώριστον ἐγκόλπιον παντὸς ἀνθρώπου καὶ κυρίως, παντὸς Χριστιανοῦ. Διότι πᾶς Χριστιανός, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει, πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ πλουσίως ἐνοικοῦντα ἐν ἑαυτῷ ὡς ζωὴν σωτηρίας, ἀγάπης, εὐσεβείας, πίστεως, ἁγιασμοῦ.

Ἐὰν ἄλλοι αἰσθάνωνται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐργάζωνται εἰς τὴν διάδοσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὸν κόσμον, ἡμεῖς ἂς φιλοτιμώμεθα νὰ τοὺς ἐνισχύσωμεν εἰς τὸ ἔργον των διὰ τοῦ ὀβολοῦ ἡμῶν.

Εἴθε ὁ Κύριος νὰ εὐλογήσῃ τὰς προσπαθείας ὅλων τῶν ἐργαζομένων καὶ συντρεχόντων εἰς τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον τῶν Βιβλικῶν Ἑταιρειῶν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος (1 Ἀπριλίου 1935 ἕως 31 Μαρτίου 1936) ἡ Ἑταιρία ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν 11,686,131 ἀντίτυπα τοῦ Θείου Λόγου, ἤτοι, 715,522 περισσότερα τῶν διατεθέντων κατὰ τὸ ἔτος 1934—35 καὶ 752,928 περισσότερα τῶν τοῦ ἔτους 1933—34. Τὸ σύνολον τοῦτο ἐφέτος ἀπαρτίζεται ἀπὸ 1,058,966 ὁλοκλήρους Βίβλους, 1,247,518 Κ. Διαθήκης καὶ 9,379,647 τεύχη μεμονωμένων βιβλίων τῆς Γραφῆς. Ἡ ὡς ἄνω κυκλοφορία κατανέμεται, εἰς στρογγύλους ἀριθμούς, ὡς ἑξῆς: 854,000 ἐν Μ. Βρεττανίᾳ, 1,781,000 ἐν τῇ Ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ, 7,240,000 ἐν Ἀσίᾳ, 517,000 ἐν Ἀφρικῇ, 508,000 ἐν Ν. Ἀμερικῇ, 296,000 ἐν Καναδᾷ, 31,000 εἰς τὰς νήσους τῶν Δυτ. Ἰνδιῶν, καὶ 213,000 ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ Ν. Ζηλανδίᾳ.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Ἁγία Γραφή, ἢ μέρη αὐτῆς, ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας εἰς ***13 νέας γλώσσας***, ἤτοι 11 Ἀφρικανικάς, 1 Εὐρωπαϊκὴν καὶ 1 τῆς Πολυνησίας. Οὕτω δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν γλωσσῶν καὶ διαλέκτων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἑταιρία ἔχει ἐκδόσεις τῶν ἱερῶν Γραφῶν, ἀναβιβάζεται εἰς 705.

Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς Ἑταιρίας, ὅστις πέρυσιν ἀφῆκε περίσσευμα λιρῶν 2,680, ἐφέτος ἔκλεισε μὲ ἔλλειμμα λιρῶν 21,580, ἤτοι, ἔσοδα λίρ. 372,418 καὶ ἔξοδα λίρ. 393,998. Σημειωτέον ὅτι τὰ ὡς ἄνω ἔσοδα παρουσιάζουν αὔξησιν λιρ. 5,636 ἐπὶ τῶν περυσινῶν ἐσόδων, ἀλλὰ τὰ ἔξοδα ἐπίσης ηὐξήθησαν κατὰ λίρ. 29,896. Ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἐσόδων μόνον λίρ. 147,349 προῆλθον ἐκ πωλήσεων (αὔξησις σχεδὸν 10,000 λίρ. ἐπὶ τῶν περυσινῶν πωλήσεων), αἱ δὲ λοιπαὶ λίρ. 225,069 ἦσαν συνεισφοραί, δωρεαὶ καὶ τόκοι κληροδοτημάτων. Δοθέντος λοιπόν, ὅτι αἱ δαπάναι ἐκδόσεως καὶ κυκλοφορίας 11 ½ ἑκατομμυρίων ἀντιτύπων ἀνῆλθον εἰς λίρ. 393,998, αἱ δὲ πωλήσεις εἰς λίρ. 147,349, εἶναι φανερὸν ὅτι τὰ βιβλία τῆς Ἑταιρίας ἐπωλήθησαν εἰς τὰ 40 τοῖς ἑκατὸν τοῦ κόστους των, τὰ δὲ ὑπόλοιπα 60 τοῖς ἑκατὸν ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τῶν συνεισφορῶν, δωρεῶν καὶ τόκων κληροδοτημάτων εὐσεβῶν Εὐαγγελικῶν Χριστιανῶν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρίας. Ἐὰν μάλιστα

ἀναλύσωμεν τὸ κονδύλιον τῶν συνεισφορῶν καὶ δωρεῶν ἀνερχομένων εἰς λίρας 123.267, εὑρίσκομεν ὅτι περίπου αἱ 70,000 προῆλθον ἀπὸ τὸν λαὸν τῆς Ἀγγλίας, Σκωτίας Οὐαλίας καὶ Βορείου Ἰρλανδίας, αἱ δὲ ὑπόλοιποι 57,000 ἀπὸ ὅλον τὸν λοιπὸν κόσμον.

Τοῦτο, καὶ ἡ πώλησις 854,000 ἀντιτύπων ἐν Μ. Βρεττανίᾳ (πληθυσμὸς περίπου 50 ἑκατομ.), ἐνῷ εἰς ὅλην τὴν λοιπὴν Εὐρώπην (μὲ πληθυσμὸν 300 περίπου ἑκατομ.) ἡ Ἑταιρία ἐπώλησε μόνον διπλάσιον ἀριθμὸν τῶν ἐν Μ. Βρεττανίᾳ πωληθέντων, εἶναι εὔγλωττος ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Ἱ. Βίβλον καὶ τῆς πεποιθήσεώς του περὶ τῆς σωτηρίου ἐπιδράσεως τοῦ βιβλίου τούτου ἐπὶ τὴν ἀνθρωπότητα. Εἰς μόνην τὴν Ἀγγλίαν καὶ Οὐαλίαν (δηλ. μὴ συμπεριλαμβανομένης τῆς Σκωτίας καὶ Ἰρλανδίας) ὑπάρχουν 5.413 τοπικοὶ σύλλογοι πρὸς ἐπικουρίαν τοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρίας κατὰ δὲ τὸ λῆξαν δωδεκάμηνον, ἐνεργείαις τῶν συλλόγων τούτων συνεκροτήθησαν 4,593 συγκεντρώσεις καὶ ἐκηρύχθησαν εἰς τὰς διαφόρους Εὐαγγελικὰς ἐκκλησίας 5.696 κηρύγματα ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρίας.

***

Ἐρχόμενοι τώρα εἰς τὰς λεπτομερείας, εὑρίσκομεν ὅτι εἰς τὴν Ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην αἱ συνολικαὶ πωλήσεις (1,781,000 ἀντίτυπα) παρουσιάζουν αὔξησιν 172.000 ἐπὶ τῶν περυσινῶν πωλήσεων. Ἡ αὔξησις αὕτη παρατηρεῖται κυρίως εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην (147.000, ἐξ ὧν πάλιν 83.000 μόνον εἰς τὴν Ἱσπανίαν), Εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην (22.000) καὶ εἰς τὴν ΒΑνατολικὴν (10,000). Μόνον ἡ ΝΔυτικὴ Εὐρώπη παρουσιάζει καὶ πάλιν ἐλάττωσιν πωλήσεων κατὰ 16,000 ἀντίτυπα (περίπου 10%).

Ἐν **Γαλλίᾳ** αἱ πωλήσεις ἠλαττώθησαν κατὰ 7.205 ἀντίτυπα ἐπὶ τῶν περυσινῶν 370.000 Τοῦτο εἶναι ἀσήμαντος ἐλάττωσις, ἐάν τις λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς πολιτικὰς ἐν τῇ χώρᾳ ἀνωμαλίας καὶ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, ἥτις προηγήθη τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ Γαλλικοῦ φράγκου ἀπὸ τῆς χρυσῆς βάσεως καὶ ἐσυνεχίσθη μετ' αὐτήν.

Ἐξ ἄλλου εἶναι λίαν εὐχάριστον τὸ παρατηρούμενον ἐν Γαλλίᾳ αὖξον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς Ἁγ. Γραφῆς, κυρίως μεταξὺ τῶν ΡΚαθολικῶν. Ἡ «Εὐσεβὴς Ἑταιρία τοῦ Ἁγ. Παύλου» (Sociéte Pieuse de St. Paul) ἐσχάτως ἐξέδωκε Γαλλικὴν μετάφρασιν τῆς Βίβλου, τὴν ὁποίαν κυκλοφοροῦν αἱ «ἀδελφαὶ» μοναχαὶ τοῦ Ἁγ. Παύλου Ἐπίσης ἐξέδωκε φυλλάδιον, εἰς τὸ ὁποῖον τονίζεται ὅτι εἶναι καθῆκον παντὸς ΡΚαθολικοῦ νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ διαδίδῃ τὴν Ἁγ. Γραφήν.

Ἐπίσης ἀξιοσημείωτος ἦτο ἡ συζήτησις, ἣν ἐνεκαινίασε ἡ γαλλικὴ ἐφημερὶς «Κωμέδια» ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος: «Ἐὰν ἐπρόκειτο ὅλα τὰ βιβλία τοῦ κόσμου νὰ καταστραφοῦν καὶ σεῖς εἴχετε τὴν δύναμιν νὰ σώσητε ἐκ τῆς καταστροφῆς ἓν ἐξ αὐτῶν, ποῖον θὰ ἐξελέγετε.» Αἱ ἀπαντήσεις, αἵτινες ἐλήφθησαν ἐξ ὅλων τῶν τάξεων τῶν Γάλλων διανοουμένων, ἦσαν πολὺ ποικίλαι. Μεταξὺ τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἔλαβον πολλὰς ψήφους, ἦσαν: Αἱ «Σκέψεις» τοῦ Πασκάλ, ἡ «Μίμησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» τοῦ Θωμᾶ Ἀκέμπις, οἱ «Μῦθοι» τοῦ Λαφονταίν, τὸ Κορά-

νιον, ὁ Ἀστικὸς Κῶδιξ καὶ ἀκόμη ἓν γνωστότατον βιβλίον μαγειρικῆς. Ἀλλ' ἡ μεγίστη πλειοψηφία τῶν Γάλλων διανοουμένων ἔδωκαν ψῆφον ὑπὲρ τῆς Ἁγ. Γραφῆς.

Ἐν ***Βελγίῳ*** ἐσημειώθη αὔξησις πωλήσεων κατὰ 79,232 ἀντίτυπα, ἤτοι, αἱ ἐφετειναὶ πωλήσεις ἦσαν περίπου τριπλάσιαι τῶν περυσινῶν (122,575 ἔναντι 43,343). Ἡ τεραστία αὕτη αὔξησις ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν Διεθνῆ Ἔκθεσιν τῶν Βρυξελλῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Βελγικοῦ φράγκου ἀπὸ τὴν χρυσῆν βάσιν καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἐλάττωσιν τῆς ἀνεργίας καὶ τοῦ κόστους τοῦ βίου. Τὸ περίπτερον τῆς Ἑταιρίας εἰς τὴν Διεθνῆ Ἔκθεσιν ἔλαβε χρυσοῦν μετάλλιον.

Ἐν ***Ἰταλίᾳ*** αἱ πωλήσεις ἐφέτος ἠλαττώθησαν κατὰ 19,761 ἀντίτυπα ἀπὸ τὰς περυσινὰς (243,006 ἔναντι 262,767). Ὁ πολεμικὸς πυρετός, ὅστις κατεῖχεν ὁλόκληρον τὴν χώραν ἕνεκα τῆς ἐκστρατείας κατὰ τῆς Ἀβησσυνίας, καὶ ἡ ἐκ τῆς πολεμικῆς προσπαθείας προκύψασα ἀκρίβεια τῆς ζωῆς, εἶναι τὰ πιθανὰ αἴτια τῆς ἐλαττώσεως ταύτης. Ἐκτὸς τούτου καὶ 4 ἐκ τῶν 25 πλανοδίων βιβλιοπωλῶν τῆς Ἑταιρίας ἠσθένησαν καὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐργασθῶσι καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Μεγάλην αὔξησιν εἰς τὴν κυκλοφορίαν τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ ***Ἱσπανία***, ὅπου αἱ πωλήσεις ἀνῆλθον εἰς 305,305 ἀντίτυπα ἔναντι τῶν περυσινῶν 222,250, ἤτοι αὔξησιν σχεδὸν κατὰ 40%. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς Ἑταιρίας ἔκλεισε τὴν 31 Μαρτίου 1936, πρὶν ἢ ἐκραγῇ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ὅστις αἱματοκυλίει μέχρι σήμερον τὴν χώραν. Ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ἐκρήξεως αὐτοῦ ἡ Ἱσπανία ἦτο ἀνάστατος ἐσωτερικῶς μὲ πολιτικὰς διαμάχας μεταξὺ τῶν διαφόρων κομμάτων, ὥστε ἡ τεραστία αὔξησις τῆς κυκλοφορίας τῶν Ἱερ. Γραφῶν εἶναι φαινόμενον θαυμαστόν, δυνάμενον νὰ ἐξηγηθῇ ἐν μέρει διὰ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας τεθέντος εἰς ἐφαρμογὴν «διετοῦς σχεδίου».

Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦτο, κατηρτίσθη κατάλογος 9,260 κωμοπόλεων καὶ χωρίων, ἅτινα ἔχουσι δημοτικὰς ἀρχάς, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἐντατικὴ προσπάθεια ὅπως βιβλιοπῶλαι τῆς Ἑταιρίας ἐπισκεφθῶσιν ὅλας ταύτας τὰς κωμοπόλεις καὶ χωρία ἐντὸς δύο ἐτῶν. Πρὸς τοῦτο ἐδωρήθησαν ὑπὸ φίλων τῆς Ἑταιρίας τρία μεγάλα φορτηγὰ αὐτοκίνητα, ἕκαστον τῶν ὁποίων περιέχει κατάλυμα δι' ἕνα ἢ δύο βιβλιοπώλας καὶ ἀποθήκην διὰ τὰ βιβλία. Πολλοὶ Εὐαγγελικοὶ Ἱσπανοὶ παρουσιάσθησαν ὡς ἐθελονταὶ βιβλιοπῶλαι καὶ οὕτω ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1935 ἤρχισεν ἡ ἐντατικὴ προσπάθεια, ἀλλαχοῦ μὲν διὰ τῶν αὐτοκινήτων τούτων, ἀλλαχοῦ δὲ διὰ τῶν πεζῶν βιβλιοπωλῶν. Μέχρι τέλους δὲ Μαρτίου 1936 ἐπεσκέφθησαν οἱ ἐργάται τῆς Ἑταιρίας ἄνω τῶν 1,500 πόλεων καὶ χωρίων, καὶ πανταχοῦ εὗρον ἐνθαρρυντικὴν ὑποδοχὴν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, ὅστις ἐβαρύνθη τὴν ἐκκλησιαστικὴν τυραννίαν καὶ ἀδιαφορίαν τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ κλήρου καὶ ζητεῖ νὰ μάθῃ περισσότερα πράγματα περὶ τῆς Χριστ. θρησκείας. Ἀκόμη καὶ οἱ πολυάριθμοι κομμουνισταὶ οὐδόλως ἀντέδρασαν κατὰ τοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρίας. Ἂς εὐχηθῶμεν ὅπως τάχιστα καταπαύσῃ ὁ ἀπαίσιος ἀλληλοσπαραγμὸς καὶ ὁ καλὸς σπόρος τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ σπειρόμενος διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, βλαστήσῃ καὶ καρποφορήσῃ πλουσίως, εἰς τὴν ὡραίαν καὶ ἱστορικὴν ἐκείνην χώραν.

Ἀκόμη καὶ ἐν ***Πορτογαλίᾳ*** ἐσημειώθη σημαντικὴ αὔξησις πωλήσεων παρ' ὅλην τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἱερέων καὶ τὴν οὐχὶ φιλικὴν στάσιν τῶν πολιτικῶν καὶ στρα-

τιωτικῶν ἀρχῶν. Ὅταν αἱ ἀρχαὶ μιᾶς τῶν βορείων ἐπαρχιῶν, ὑποκινούμεναι ὑπὸ τῶν ἱερέων, ἀπηγόρευσαν τὴν πώλησιν Ἁγ. Γραφῶν, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑταιρίας ὑπέβαλε διαμαρτυρίαν εἰς τὴν Κεντρικὴν Κυβέρνησιν, καὶ αὕτη ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον, δηλοῦσαν ὅτι αἱ ἐκδόσεις τῆς Ἑταιρίας οὐδὲν περιέχουν τὸ ἀντίθετον πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ ἑπομένως ἡ πώλησίς των εἶναι ἀπολύτως ἐλευθέρα. Ἐν τούτοις, εἴς τινας πόλεις αἱ ἀρχαὶ ἐξακολουθοῦν νὰ παρεμβάλλουν προσκόμματα εἰς τὸ ἔργον τῶν βιβλιοπωλῶν. Καὶ μ᾽ὅλα ταῦτα ἐφέτος ἐπωλήθησαν 100,482 ἀντίτυπα ἀπέναντι 87,768 πωληθέντων πέρυσιν (αὔξησις 15 % περίπου). Αἱ Εὐαγγελικαὶ ἐκκλησίαι τῆς Πορτογαλίας ἀνέρχονται εἰς 65 μὲ 3,500 κοινωνὰ μέλη, καὶ 5,500 παιδία εἰς τὰ Κυριακά των Σχολεῖα.

Ἐν ***Γερμανίᾳ*** αἱ ἐφετειναὶ πωλήσεις τῆς Ἑταιρίας (171,170 ἀντίτυπα) ὑπερέβησαν τὰς περυσινὰς κατὰ 18,000. Ἐπίσης αἱ Γερμανικαὶ Βιβλικαὶ Ἑταιρίαι ἐκυκλοφόρησαν 795,563 Βίβλους καὶ Κ. Διαθήκας, ἔναντι τῶν περυσινῶν 716,485, αἵτινες καὶ αὐταὶ ἦσαν κατὰ 170,000 ὑπέρτεραι τῶν πωλήσεων τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ἐκ τούτου γίνεται κατάδηλον ὅτι, παρ᾽ ὅλας τὰς ἐν Γερμανίᾳ γνωστὰς ἀντιδράσεις κατὰ τῆς Βίβλου, ὁ Γερμανικὸς λαὸς μένει πιστὸς εἰς τὴν Ἁγ. Γραφήν, ἣν παρέλαβε παρὰ τοῦ Λουθήρου. Ἀκόμη καὶ οἱ Ρ/Καθολικοὶ τῆς Γερμανίας ἐξακολουθοῦν τὴν πέρυσι σημειωθεῖσαν προσπάθειάν των ὑπὲρ διαδόσεως τῶν ἱερῶν Γραφῶν.

Ἐν ***Αὐστρίᾳ,*** χάρις εἰς τὴν εἰρηνικωτέραν τροπὴν τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας, ἡ οἰκονομικὴ δυσπραγία, ἥτις ἐξακολουθεῖ, ἐπέφερεν ἐλαφρὸν μόνον ἐλάττωσιν τῆς κυκλοφορίας τῶν Ἱ. Γραφῶν (35,083 ἀντίτυπα ἔναντι τῶν περυσινῶν 36,972).

Ἐν ***Οὑγγαρίᾳ*** ἡ κυκλοφορία ἦτο περίπου ἡ αὐτὴ μὲ τὴν περυσινὴν (61,824 ἔναντι 61,108), ἐν ***Τσεχοσλοβακίᾳ*** ἐσημειώθη μικρὰ αὔξησις, ἐν ***Πολωνίᾳ*** μικρὰ ἐλάττωσις, καὶ εἰς τὰς ***Βαλτικὰς Χώρας*** (Φιλλανδίαν, Ἐσθονίαν, Λατβίαν καὶ Λιθουανίαν) συνολικὴ αὔξησις 25 %

Εἰς τὴν ***Βαλκανικὴν Χερσόνησον*** ἔχομεν συνολικὴν μείωσιν πωλήσεων ἐκ 16,584 ἀντιτύπων ἐπὶ συνόλου 167,764 πωληθέντων πέρυσι.

Ὁ κατωτέρω πίναξ ἐμφανίζει τὰς σχετικὰς λεπτομερείας:

	1935–36	*1934–35*	*Αὐξομειώσεις*
Ρουμανία	50,194	47,658	+ 2 536
Ἑλλὰς	39,991	54 085	— 14,094
Νοτιοσλαυΐα	35,012	36,319	— 1,307
Βουλγαρία	14,842	18 724	— 3 882
Τουρκία	8,442	10,479	— 2037
Ἀλβανία	3,699	1 499	+ 2,200
Τὸ ὅλον	152,180	168 764	

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου βλέπομεν ὅτι διὰ πρώτην φορὰν ἡ Ἑλλὰς χάνει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν ὡς πρὸς τὴν κυκλοφορίαν τῶν Ἱ. Γραφῶν καὶ τὴν θέσιν ταύτην καταλαμβάνει ἡ Ρουμανία. Ἡ Ἑλλὰς ἠγόρασε 14,000 ἀντίτυπα ὀλιγώτερα ἢ πέρυσιν (ἐλάττωσις 37 %), ἐνῷ ἡ Ἀλβανία

ὑπερδιπλασίασε τὰς ἀγοράς της. Ἡ ἐλάττωσις ἐν Τουρκίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ ὑπῆρξε κατὰ 20 %, ἡ ἐν Νοτιοσλαυΐᾳ περίπου 3 % Ἐν τούτοις ἡ Βουλγαρία ἠγόρασε καὶ οὐκ ὀλίγα τεύχη παρὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας. Τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐλάττωσιν τῶν πωλήσεων ἀποδίδει ἡ ἔκθεσις τῆς Ἑταιρίας ἀφ' ἑνὸς εἰς τὸν πολιτικὸν σάλον, ὅστις ἐπηκολούθησεν εἰς τὸ κίνημα τοῦ Μαρτίου 1935, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν πωλήσεων εἰς ἄλλας Βιβλικὰς Ἑταιρίας ἐργαζομένας ἐν Ἑλλάδι (Ἀμερικανικὴν καὶ Σκωτικήν). Ἀλλὰ καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρον μεταξὺ τοῦ λαοῦ ὑπὲρ τῆς Ἁγ. Γραφῆς, καὶ εὐχόμεθα τὸ νέον ἔτος, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσήλθομεν, νὰ δείξῃ πλέον ἐνθαρρυντικὰ σημεῖα.

Πάντως ἡ Ἑλλὰς (μὲ πληθυσμὸν 6 600 000) ἀγοράζει ἀναλόγως περισσότερα ἀντίτυπα τῶν Ἱ. Γραφῶν ἢ ἡ Ρουμανία (μὲ πληθυσμὸν 18,000,000) ἢ ἡ Νοτιοσλαυΐα (μὲ 13 000,000 κατοίκων) Ἤτοι, κατὰ τὸν ὡς ἄνω πίνακα ἡ Ἑλλὰς ἐφέτος ἠγόρασεν ἓν ἀντίτυπον διὰ κάθε 165 κατοίκους της, ἡ Ρουμανία ἓν διὰ κάθε 360 κατοίκους της καὶ ἡ Νοτιοσλαυΐα ἓν διὰ κάθε 371 κατοίκους της.

Μεταξὺ τῶν ***Ἑβραίων*** ἡ Ἑταιρία δὲν διεξάγει χωριστὸν ἔργον, οἱ δὲ βιβλιοπῶλαί της δὲν κρατοῦν ἰδιαιτέραν στατιστικὴν πωλουμένων ἀντιτύπων. Αἱ πωλήσεις ὅμως τῶν ἐκδόσεων εἰς τὰς γλώσσας, αἵτινες λαλοῦνται ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ἀποκλειστικῶς, παρέχουν ἔνδειξίν τινα σχετικήν. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον, ἡ Ἑταιρία ἐπώλησε 36,777 ἀντίτυπα εἰς τὴν ***Ἑβραϊκὴν*** γλῶσσαν, 2.356 εἰς τὴν ***Ἰουδαιο-ἀραβικήν,*** 46 εἰς τὴν ***Ἰουδαιο-ἰσπανικὴν*** καὶ 251 εἰς τὴν ***Ἰουδαιο-γερμανικήν,*** ἤτοι ἐν συνόλῳ 39,425 ἀντίτυπα ἔναντι 47,355 πωληθέντων πέρυσι.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον, Σουδάν, Συρίαν, Παλαιστίνην, Κύπρον, Ὑπεριορδανίαν, Ἀραβίαν, Ἐρυθραίαν καὶ Ἀβησσυνίαν ἐπώλησεν 178,454 ἀντίτυπα ἔναντι 156.477 τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἐκ τῶν χωρῶν τούτων, μόνον εἰς τὸ Σουδὰν ἐσημειώθη ἐλάττωσις Ὅλαι αἱ λοιπαὶ παρουσιάζουν αὔξησιν· ἀκόμη καὶ ἡ τάλαινα Αἰθιοπία ἂν καὶ εὑρισκομένη εἰς τρομερὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ κραταιοῦ πολεμίου, ἠγόρασε 17.102 ἀντίτυπα ἔναντι 9,291 ἀγορασθέντων κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Εἰς τὴν ***Βόρειον Ἀφρικὴν*** (Τύνιδα, Ἀλγέριον, Μαρόκον) ἐπωλήθησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 88 146 ἀντίτυπα, περίπου 700 ὀλιγώτερα τῶν περυσινῶν. Εἰς τὰς ἰταλικὰς κτήσεις Λιβύην, Τριπολίτιδα καὶ Κυρηναϊκήν, αἱ Ἰταλικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τοὺς βιβλιοπώλας τῆς Ἑταιρίας (καθὸ Ἀγγλικῆς) νὰ ἐργασθοῦν.

Εἰς τὴν ***Ἀνατολικήν, Κεντρῴαν*** καὶ ***Δυτικὴν Ἀφρικὴν*** ἐσημειώθη μεγάλη αὔξησις κυκλοφορίας τῶν Ἱ. Γραφῶν. Ἡ Ἑταιρία ἐπώλησεν 174,121 ἀντίτυπα ἔναντι τῶν πέρυσι πωληθέντων 102,183 καὶ τῶν προπερυσινῶν 102,942. Ἡ αὔξησις αὕτη παρατηρεῖται κυρίως ἐν τῇ μεγαλονήσῳ τῆς ***Μαδαγασκάρης***, ὅπου αἱ πωλήσεις ἀπὸ 5,186 ἀντιτύπων κατὰ τὸ 1933 4 καὶ 9,180 κατὰ τὸ 1934-5 ἐφέτος ἀνῆλθον εἰς 46,735 ἀντίτυπα (ἤτοι, τὸ πενταπλάσιον τῶν περυσινῶν καὶ σχεδὸν τὸ δεκαπλάσιον τῶν προπερυσινῶν). Ἐπίσης καὶ ἐν ***Νιγηρίᾳ*** ἡ κυκλοφορία τῆς Ἑταιρίας ὑπερεδιπλασιάσθη (37,440 ἀντίτυπα ἔναντι τῶν περυσινῶν 17,738). Ἡ ἔκθεσις τῆς Ἑταιρίας ἀποδίδει τὰς τεραστίας ταύτας αὐξήσεις εἰς

τὴν αὔξησιν τῶν ἐγγραμάτων πληθυσμῶν, χάρις εἰς τὴν σχολικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν χωρῶν ἐκείνων.

Εἰς τὴν ***Νότιον 'Αφρικὴν*** παρουσιάσθη ἐλλάτωσις πωλήσεων κατὰ 27.000 ἀντιτύπων (50,194 ἔναντι τῶν περυσινῶν 77,736). Ἡ ἐλάττωσις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ ζήτησις τῆς νέας ἐκδόσεως τῆς Γραφῆς εἰς τὴν τοπικὴν Ὀλλανδικὴν γλῶσσαν (Afrikaans) ἠλαττώθη, ἀφοῦ μετὰ διετεῖς ἐξαιρετικῶς μεγάλας πωλήσεις, οἱ πλεῖστοι τῶν Μπόερς ἤδη ἐπρομηθεύθησαν αὐτήν.

Ἐν τῇ ***Ἀσίᾳ*** αἱ πωλήσεις ἐν ***Ἰρὰκ*** καὶ ***Περσίᾳ*** ἠλαττώθησαν ἀπὸ 63,220 εἰς 58,794 ἀντίτυπα, ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ ἀπαγορεύσεως ἐν Ἰρὰκ τῶν Ἑβραϊκῶν ἐκδόσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕνεκα ἀσθενείας ἀρκετῶν βιβλιοπωλῶν εἰς ἀμφοτέρας τὰς χώρας. Ἐν ***Ἰνδοστάνῃ*** καὶ ***Κεϋλάνῃ*** ἡ Ἑταιρία ἐπώλησεν ἐφέτος 1,182,001 ἀντίτυπα ἔναντι 1,119,908 *πέρυσιν*. Ἐν ***Βιρμανίᾳ*** ὡσαύτως ἐσημειώθη αὔξησις πωλήσεων (112,077 ἀντιτύπων ἔναντι 106,623 τοῦ ἔτους 1934-5). Τὰ ἀντίτυπα ταῦτα ἦσαν εἰς 60 γλώσσας καὶ διαλέκτους, αἱ δὲ πωλήσεις τῆς Ἰνδοστάνης εἰς 77. Ἐπίσης ἐν ***Μαλαΐᾳ*** αὔξησις σημαντικὴ—326,656 ἀντίτυπα ἔναντι 251,622 περυσινῶν.

Τοὐναντίον ἐν ***Κίνᾳ*** ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἐπώλησε 4,227,166 ἀντίτυπα, ἤτοι σχεδὸν 70,000 ὀλιγώτερα τῶν πωληθέντων κατὰ τὸ 1934-5. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἡ Ἀμερικανικὴ καὶ ἡ Σκωτικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἐκυκλοφόρησαν καὶ αὐταὶ 9,284,541 ἀντίτυπα ἐν Κίνᾳ

Ὥστε ἐν συνόλῳ μεταξὺ τῶν Κινέζων διετέθησαν 13,514,707 ἀντίτυπα τῶν Ἱ. Γραφῶν, ἤτοι, σχεδὸν 4 ἑκατ. περισσότερα τῶν πέρυσι διατεθέντων ὑπὸ τῶν τριῶν Ἑταιριῶν (9,706,818). Ἔλαβε δὲ ἡ Βρεττανικὴ Β. Ἑταιρία ἐκ Κίνας συνεισφορὰς ἐκ δολλαρίων 11 229,12.

Ἐν τῇ ***Γαλλικῇ Ἰνδοκίνᾳ*** ἡ περυσινὴ ἐλάττωσις τῶν πωλήσεων (91.827) μετετράπη ἐφέτος εἰς αὔξησιν (107,654 ἀντιτύπων), ἐν δὲ τῇ ***Κορέᾳ*** ἡ ἐφετεινὴ κυκλοφορία τῶν βιβλίων τῆς Ἑταιρίας ἀνῆλθεν εἰς 777,323 ἀντίτυπα ἔναντι 661,106 (αὔξησις 116,000 ἀντιτύπων). Ἐν ***Ἰαπωνίᾳ*** ἡ Βρεττανικὴ καὶ ἡ Σκωτικὴ ἐκυκλοφόρησαν 508,910 ἀντίτυπα (μικρὰ αὔξησις 2,200 ἐπὶ τῶν περυσινῶν) μαζὺ δὲ μὲ τὰς πωλήσεις τῆς Ἀμερικανικῆς, (737,562 ἀντίτυπα) διετέθησαν ἐν Ἰαπωνίᾳ ἐφέτος ἐν ὅλῳ 1,246 472 ἀντίτυπα ἔναντι 1,118,579 τοῦ προηγ. ἔτους.

Ἐν ***Αὐστραλίᾳ*** καὶ ***Νέᾳ Ζηλανδίᾳ*** ἐπωλήθησαν, ὡς ἐλέχθη ἐν ἀρχῇ, 213,000 ἀντίτυπα, ἤτοι, 21 000 περισσότερα τῶν περυσινῶν.

Τέλος, εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν ἤπειρον, ἡ Ἑταιρία ἐπώλησεν ἐν ***Καναδᾷ*** καὶ ***Νέᾳ Γῇ*** 296,000 ἀντίτυπα ἔναντι τῶν περυσινῶν 298,000, εἰς τὰς Ἀγγλικὰς νήσους τῶν ***Δυτ. Ἰνδιῶν*** 31,000 ἔναντι τῶν περυσινῶν 29,000, καὶ εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν 508,000 ἔναντι τῶν περυσινῶν 447,000.

***

Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της ἐν ἔτει 1804 ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἐξετύπωσε καὶ ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἄνω τῶν 476 ἑκατομμυρίων ἀντιτύπων τῶν Ἱερ. Γραφῶν. Ἐξ αὐτῶν περὶ τὰ 121 ἑκατομμύρια ἦσαν εἰς Ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1935-1936

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Ἑταιρία ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν ***7,223,550 ἀντίτυπα*** τοῦ Θείου Λόγου, ἤτοι, 299,414 ὁλοκλήρους Βίβλους, 447,522 Κ. Διαθήκας καὶ 6,476,614 τεύχη μεμονωμένων βιβλίων τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Τὸ ὡς ἄνω σύνολον εἶναι ἔλαττον τοῦ συνόλου τοῦ προηγουμένου ἔτους κατὰ 294,000 ἀντίτυπα. Ἐκ τῶν 7,223,550 ἀντιτύπων, τὰ 2,951,632 διετέθησαν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, καὶ 4,271,918 εἰς ξένας χώρας.

Ὡς γνωστόν, ἡ Ἑταιρία ἐργάζεται, ἐκτὸς τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν, εἰς τὸ Μεξικόν, τὰς μικρὰς δημοκρατίας τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, τὰς μὴ Ἀγγλικὰς νήσους τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν (Κούβαν, Πόρτο-Ρίκο, Χαΐτην κλπ.), εἰς ὁλόκληρον τὴν Νότιον Ἀμερικήν, τὴν Κίναν, τὸ Σιάμ, τὴν Ἰαπωνίαν καὶ τὰς Φιλιππίνας νήσους. Ἔχει ὅμως ἔργον καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, Ἀραβίᾳ, Τουρκίᾳ, Βουλγαρίᾳ καὶ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ. Εἰς διαφόρους δὲ ἄλλας χώρας προμηθεύει Ἱ. Γραφὰς εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς ἱεραποστολάς, ὡς λ. χ. εἰς τὴν Ἰνδοστάνην, Ἀφρικήν, Πολυνησίαν κλπ.

Ἡ Ἑταιρία ἐκδίδει τὰς Ἱ. Γραφὰς εἰς 182 γλώσσας καὶ διαλέκτους, ἤτοι 51 Εὐρωπαϊκάς, 67 Ἀσιατικάς, 16 Ἀφρικανικάς, 23 τῆς Πολυνησίας καὶ 25 τῆς Ἀμερικανικῆς Ἠπείρου. Ἐπίσης ἔχει ἐκδόσεις διὰ τοὺς τυφλοὺς (μὲ ἔκτυπα στοιχεῖα) εἰς ἓξ τῶν κυριωτέρων γλωσσῶν τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνικήν.

Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παρουσιάζει ἔσοδα μὲν ἐκ δολλαρίων 835,508, ἔξοδα δὲ ἐκ δολλαρίων 816,831, ἤτοι περίσσευμα ἐκ δολλαρίων 18,677.

***

Ἀπὸ τῆς συστάσεώς της ἐν ἔτει 1816 ἡ Ἀμερικανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν 268,588,636 ἀντίτυπα τοῦ Θείου Λόγου.

ΑΙ ΑΛΛΑΙ ΒΙΒΛΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἡ ***Ἐθνικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία τῆς Σκωτίας*** ἐκυκλοφόρησε 4,159,400 ἀντίτυπα, ἡ ***Ἰρλανδική,*** 97,995, αἱ ***Γερμανικαὶ Β. Ἑταιρίαι*** 795,563, ἡ ***Δανικὴ*** 60,486, ἡ ***Νορβηγικὴ*** 83,094, ἡ ***Σουηδικὴ*** 95 664, ἡ ***Ὁλλανδικὴ*** 105,395.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰς κυκλοφορίας ὅλων τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν Βιβλικῶν Ἑταιριῶν διὰ τὸ ἔτος 1935-36, εὑρίσκομεν ὅτι ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν ***ἐν ὅλῳ 24,307,298 ἀντίτυπα τῶν Ἱ. Γραφῶν*** (περίπου 500,000 περισσότερα ἢ κατὰ τὸ ἔτος 1934-35). Ἡ Ἁγία Γραφή, ἐν συνόλῳ ἢ ἐν μέρει, ἔχει μεταφρασθῆ μέχρι σήμερον εἰς 972 γλώσσας καὶ διαλέκτους, ἤτοι, ὁλόκληρος μὲν εἰς 175 γλώσσας, ἡ δὲ Κ. Διαθήκη ἐπιπροσθέτως εἰς ἄλλας 208 γλώσσας, μεμονωμένα βιβλία τῆς Γραφῆς εἰς ἄλλας 514 γλώσσας, καὶ περικοπαὶ ἀποτελοῦσαι ὀλιγώτερον τοῦ ἑνὸς πλήρους βιβλίου τῆς Γραφῆς εἰς 75 ἀκόμη γλώσσας.

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΤΥΝΔΑΙΛ

Τὴν 6ην Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. συνεπληρώθησαν τετρακόσια ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ Γουλιέλμος Τύνδαιλ (William Tyndale) ὑπέστη ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου τὸν ἐπὶ πυρᾶς θάνατον.

Μεταξὺ ὅλων τῶν ἐπιφανεστέρων ἡρώων τῆς Εὐαγγελικῆς πίστεως, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ πρωτεργάται τῆς Ἀναμορφώσεως ἐν Ἀγγλίᾳ, ἡ φήμη τοῦ Τύνδαιλ ἔσχεν ἀσθενεστέραν ἀπήχησιν τῆς τῶν ἄλλων, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἴσως διὰ τὸν λόγον ὅτι τὰ τελευταία 10 ἔτη τῆς ζωῆς του διῆλθεν ἐν ἐξορίᾳ καὶ ὅτι ἐν ξένῃ χώρᾳ εὗρε τὸ μαρτυρικὸν τέλος του. Σήμερον ὅμως ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς ἀναγνωρίζει τὸν Τύνδαιλ ὡς τὸν κορυφαῖον μεταξὺ τῶν ἡρώων τῆς πίστεως καί, ἰδιαίτατα ὡς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλει τὸ ἀνεκτίμητον δῶρον τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἥν αὐτὸς μετέφρασεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου, θέσας τὸ ἔργον τοῦτο ὡς τὸν ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς του καὶ ἐπιτελέσας αὐτὸ ἐν μέσῳ διωγμῶν, κινδύνων καὶ μεγάλων στερήσεων.

Γεννηθεὶς τῷ 1481 διῆλθε τὰς πανεπιστημιακάς του σπουδὰς ἐν Ὀξφόρδῃ, λαβὼν τὸ πτυχίον του κατὰ τὸ 1515 Μετὰ τοῦτο ἑλκυσθεὶς ὑπὸ τῆς φήμης τοῦ διασημοτέρου τότε Ἑλληνιστοῦ τῆς Εὐρώπης Ἐράσμου, μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Κανταβριγίας, ὅπου ἐδίδασκεν οὗτος, καὶ παρακολουθῶν ἐκεῖ τὰ μαθήματα αὐτοῦ, ἐμυήθη εἰς τὰς λεπτότητας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, συνάψας ταυτοχρόνως γνωριμίαν προσωπικὴν μὲ τὸν Διδάσκαλον.

Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἐπεδόθη καὶ εἰς τὴν ἐμβριθῆ μελέτην τῶν Ἁγίων Γραφῶν, ὅταν δὲ ἐχειροτονήθη καὶ ἐδέχθη θέσιν ἐν τῇ ἰδιωτικῇ ἐνορίᾳ ἑνὸς τῶν προυχόντων τῆς γενετείρας του ἐπαρχίας Γκλόστερ, συνηντᾶτο συχνάκις μετ' ἀνωτέρων κληρικῶν, μετὰ τῶν ὁποίων συνεζήτει ἐπὶ δογματικῶν σημείων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐμβριθεστέρα γνῶσίς του προέδιδε τὴν ἤδη σχηματισθεῖσαν ἐν αὐτῷ πίστιν πρὸς τὰς Εὐαγγελικὰς ἀληθείας, ἃς ὑπεστήριξεν ἡ Ἀναμόρφωσις, ἥτις ἤδη ἐξηπλοῦτο ἀνὰ τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας. Εἰς ἡλικίαν δὲ 33 ἐτῶν ἐρρίφθη ὁλοψύχως εἰς τὸν ἀγῶνα, γενόμενος μάλιστα εὐθὺς ὕποπτος εἰς τὰς ἀνωτέρας ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς καὶ κληθεὶς νὰ ἀπολογηθῇ ἐπὶ αἱρετικαῖς δοξασίαις. Μεταξὺ τῶν ἐξεταστῶν του εἷς, φανατικώτερος τῶν ἄλλων, τὸν ἐπετίμησε λέγων, ὅτι παραβαίνει τὸν νόμον τοῦ Πάπα, ὅστις εἶναι ἀνώτερος καὶ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ. Εἰς τοῦτον ὁ Τύνδαιλ ἀπήντησεν: «Ἀδιαφορῶ διὰ τὸν νόμον τοῦ Πάπα, ἀλλ' ἂν μοῦ χαρίσῃ ὁ Θεὸς ζωήν, θὰ κάμω τὸ παιδὶ ποὺ ὁδηγεῖ τὸ ἄροτρον, νὰ γνωρίζῃ καλλίτερα τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ παρ' ὅ,τι τὸν γνωρίζεις σύ!» Συνεπείᾳ τῆς φανερᾶς δυσμενείας τῶν ἀνωτέρων κληρικῶν ἐθεώρησε καλὸν νὰ παραιτηθῇ τῆς θέσεώς του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Λονδῖνον μὲ συστάσεις πρὸς τὸν ἐκεῖ Ἐπίσκοπον· ἀλλ' ἐκεῖ δὲν ἤργησε νὰ πεισθῇ, ὅτι οὔτε εἰς τὸ μητροπολιτικὸν μέγαρον, οὔτε ἐν τῷ Λονδίνῳ θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιδοθῇ ἀνενόχλητος εἰς τὸ ἔργον τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Καὶ ἐπροτίμησε νὰ ἐκπατρισθῇ. ἵνα εὕρῃ ἄσυλον ἐν ξένῃ χώρᾳ, ὅπως πραγματοποιήσῃ τὸν μέγαν τοῦτον σκοπόν. Τοιοῦτον ἄσυλον ἦτο τότε ἡ Γερμανία, ὅπου ἡ Ἀναμόρφωσις ὑπὸ τὸν Λού-

θηρον εἶχε κερδίσει ἐκτὸς τοῦ πλείστου μέρους τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ καί τινας τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων, οἵτινες ἔβλεπον εἰς τὸ κίνημα τοῦτο τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ ἀποτινάξουν τὸν ζυγὸν τοῦ Παπισμοῦ. Κατηυθύνθη λοιπὸν ὁ Τύνδαιλ πρῶτον εἰς Ἀμβοῦργον, ἐλπίζων νὰ εὕρῃ ἐκεῖ τὸ κατάλληλον περιβάλλον πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς μεταφράσεως, τὴν ὁποίαν ἤδη εἶχεν ἀρχίσει.

Ἀλλὰ ταχέως ἐπείσθη ὅτι καὶ ἐκεῖ δὲν θὰ ἔμενεν ἀνενόχλητος· ὅθεν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπεσκέφθη τὸν Λούθηρον ἐν Βιττεμβέργῃ, ἀπεφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Κολωνίᾳ, φημιζομένῃ τότε διὰ τὸ τυπογραφεῖον αὐτῆς, ἔχων δὲ τὰ πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ ἔργου ἀναγκαῖα χρήματα ἐκ δωρεᾶς πλουσίου καὶ εὐσεβοῦς ἐμπόρου ἐκ Λονδίνου, τοῦ Humphrey Monmouth, παρὰ τῷ ὁποίῳ ἐφιλοξενήθη ὅτε παρέμεινεν ἐκεῖ, συνεβλήθη μὲ τὸν τυπογράφον καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν ὅσας σελίδας εἶχεν ἑτοίμους τῆς μεταφράσεως τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων. Τὸ ἔργον ἔβαινε κατ᾽ εὐχήν, ὅτε ἐνέσκηψε καὶ πάλιν ὁ διωγμός. Ὄργανον τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐχθρῶν του, ὀνόματι Κοχλαῖος, κατώρθωσε νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ μυστικὸν τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ ἔργου τοῦ Τύνδαιλ, καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν εἰδοποίησε τὴν μητρόπολιν καὶ ἐξουσιοδοτήθη νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν συνέχισιν αὐτοῦ. Ἀλλ᾽ ὁ Τύνδαιλ ἐγκαίρως εἰδοποιηθεὶς ἠδυνήθη νὰ ἁρπάσῃ τὰς ἐκτυπωθείσας σελίδας (τὸν ἀριθμὸν 80) καὶ ὅλον τὸ χειρόγραφον καὶ μετὰ τοῦ φίλου του, ὅστις τῷ ἐχρησίμευεν ὡς γραφεύς, νὰ διεκπεραιωθῇ διὰ τοῦ Ρήνου κατόπιν περιπετειώδους καὶ ἐπικινδύνου πλοῦ, εἰς Βόρμην, κέντρον εὐνοϊκὸν πρὸς τὴν Ἀναμόρφωσιν, ἐνῷ ἡ Κολωνία ἦτο κέντρον Παπικόν. Ἐν Βόρμῃ λοιπὸν ἔφερεν εἰς πέρας τὴν μετάφρασιν ὁλοκλήρου τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἡ πρώτη αὕτη ἔκδοσις ἐξετυπώθη εἰς δύο σχήματα—(folio) καὶ ὀγδόου (octavo).

Νυχθημερὸν ἐργαζόμενος τῇ συνεργασίᾳ τοῦ βοηθοῦ του, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπηγόρευε τὴν μετάφρασιν, κατώρθωσε νὰ ἐκτυπώσῃ 6.000 ἀντιτύπων τῆς ἐκδόσεως ταύτης. Ἤδη δὲ εἶχον παρακαμφθῆ αἱ δύο μεγάλαι δυσχέρειαι τοῦ ἔργου. Ἔμενεν ὅμως τὸ πρόβλημα τῆς πωλήσεως καὶ κυκλοφορίας αὐτοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἄγνωστον πῶς, οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐχθροί του εἶχον πληροφορηθῆ ὅτι ἡ ἐκτύπωσις ἦτο τετελεσμένον γεγονὸς καὶ ὅτι ἐπρόκειτο νὰ μεταφερθοῦν τὰ βιβλία εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Εἰδοποιήθησαν τότε αἱ ἀρχαὶ τῶν κυριωτέρων Ἀγγλικῶν λιμένων τῆς Μάγχης, καὶ δύναμις εἰδικὴ τῶν ὀργάνων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας παρηκολούθει τὴν ἐκφόρτωσιν τῶν ἐκ Γερμανίας προερχομένων ἐμπορικῶν πλοίων, χωρὶς ὅμως νὰ δυνηθοῦν νὰ ἀνακαλύψουν τὰ ζητούμενα βιβλία, καθότι ταῦτα ἦσαν συνεσκευασμένα μετὰ τῶν ἐμπορευμάτων πρὸς τὸ κέντρον τῶν κιβωτίων καὶ οὕτω πως ἠδυνήθησαν νὰ διέλθουν ἀπαρατήρητα καὶ νὰ παραδοθοῦν εἰς χεῖρας ἀσφαλεῖς, ὁπόθεν ἐξήγοντο βαθμηδὸν καὶ ἐπωλοῦντο.

Ἀγορασταὶ ἦσαν οἱ προσκείμενοι πρὸς τὴν Ἀναμόρφωσιν καθ᾽ ὅλην τὴν Ἀγγλίαν. Ἀνῆκον δὲ εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις, ἀπὸ τῆς ἀριστοκρατίας μέχρι τῶν χωρικῶν καὶ χειρωνακτῶν. Πολλὰ τῶν ἀντιτύπων ἀνεκαλύφθησαν καὶ οἱ κάτοχοι αὐτῶν ὑπέστησαν ποινὰς αὐστηράς. Ἀλλ᾽ ἡ εἰσαγωγὴ ἐξηκολούθει καὶ ἡ ἔρευνα εἰς τοὺς Ἀγγλικοὺς λιμένας ἔμενεν ἄκαρπος. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τότε τῆς Καντουαρίας ἐπενόησε τέχνασμα σατανικόν· ἔστειλεν εἰς τὸν Τύνδαιλ ἐν Βόρμῃ

ἀντιπρόσωπόν του, ὅστις παρουσιάσθη ὡς δῆθεν ἐμπορομεσίτης καὶ τὸ ἔκαμε τὴν ἑξῆς προσφοράν: «Ἔχω ἀγοραστήν. Πόσα θέλεις νὰ τὰ ἀγοράσω ὅλα;» Ὁ Τύνδαιλ ἐσκέφθη ὅτι μὲ τὰ χρήματα αὐτὰ θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκτυπώσῃ νέαν ἔκδοσιν ἀναθεωρημένην. Δι᾽ ὃ καὶ συνεφώνησε μὲ τιμὴν καλήν. Ὁ χρονογράφος διηγεῖται τὸ ἐπεισόδιον μὲ τὰς λέξεις: «Ὁ ἐπίσκοπος ἔλαβε τὰ βιβλία, ὁ μεσίτης ἔλαβε τὰς εὐχαριστίας καὶ ὁ Τύνδαιλ μὲ τὰ χρήματα ἀνεθεώρησε τὴν μετάφρασίν του καὶ ἔκαμε τὰς δεούσας διορθώσεις!» Τὰ ἀγορασθέντα ὅμως βιβλία ἔγιναν δύο ὁλοκαυτώματα κατὰ τὸ ἔτος 1526 ἐν Λονδίνῳ, εἰς τὸν περίβολον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Παύλου.

Ὅταν ἐγνώσθη τέλος ὅτι ὁ Τύνδαιλ ἦτο ὁ ἐκδότης τοῦ ἔργου, οἱ ἐχθροί του ἔθεσαν εἰς ἐνέργοιαν τὸν δόλον, ὅπως τὸν συλλάβουν. Ἐφιλοξενεῖτο τότε ἐν Ἀμβέρσῃ παρ᾽ Ἄγγλῳ ἐμπόρῳ ἐκεῖ ἐγκατεστημένῳ, ὀνόματι Θωμᾷ Πόϋντς (Poyntz), ὅστις εὐσεβὴς ὢν ὅσον καὶ φιλόξενος, περιεποιεῖτο μετὰ στοργῆς τὸν καταζητούμενον Τύνδαιλ. Κακῇ τῇ τύχῃ ὅμως τὸν ἐπεσκέφθη ἐκεῖ, ὁ Θωμᾶς Φίλιψ, ὁ ἐξ Ἀγγλίας ἐπιφορτισθεὶς τὴν σύλληψιν τοῦ Τύνδαιλ, ὅστις προσποιούμενος τὸν Εὐαγγελικόν, διήγειρε τὴν συμπάθειάν του καὶ τέλος τὸν ἔπεισε νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας τοῦ Πόϋντς. Καὶ εὐθὺς ὡς ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον, τὸν παρέδωκεν εἰς τὰ ὄργανα τῆς δημοσίας ἐξουσίας, ἅτινα τὸν ὡδήγησαν εἰς τὸ φρούριον τῆς Βιλλεβόρδης, ἀπέχον 18 μίλλια τῶν Βρυξελλῶν. Ἐκεῖ δὲ ἔμεινεν ἐπὶ 18 μῆνας μέχρι τῆς δίκης του, τῆς ὁποίας ἡ ἔκβασις ἦτο προαποφασισμένη—ἡ εἰς θάνατον καταδίκη του. Εἰς μάτην ἰσχυροὶ φίλοι τοῦ Τύνδαιλ ἐν Ἀγγλίᾳ κατέβαλον πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως τὸν σώσουν. Ἀλλ᾽ ὁ Τύνδαιλ δὲν ἐπτοήθη πρὸ τοῦ κινδύνου τούτου· δὲν ἐφοβεῖτο τὸν θάνατον. Λέγεται μάλιστα ὅτι καθ᾽ ὃν χρόνον ἐκαίοντο τὰ βιβλία του εἰς τὸ Λονδῖνον, ἠκούσθη λέγων: «Ἂν ἦναι πεπρωμένον νὰ κάμουν τὸ αὐτὸ καὶ εἰς ἐμέ, θὰ ἦναι ὅ,τι ἐπιθυμῶ!».

Εἰς τὸ διάστημα τῆς μακρᾶς του φυλακίσεως ὁ Τύνδαιλ ὡδήγησε διὰ τῶν ὁμιλιῶν του εἰς τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου διάφορα μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ δεσμοφύλακος. Κατέστη δὲ συμπαθὴς καὶ σεβαστὸς εἰς ὅλον τὸ προσωπικὸν τοῦ πύργου, μάλιστα δὲ εἰς τὸν διοικητήν. Συγκινητική του ἐπιστολὴ πρὸς τοῦτον σώζεται, ὅπου τοῦ ἐκθέτει τὰς σωματικάς του ἀνάγκας: θερμότερα ἐνδύματα καὶ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, διότι τὰ ἰδικά του ἐπαλαιώθησαν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ θερμανθῇ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ παραγράφῳ δὲ τὸν βλέπει τις μέχρι τελευταίας του πνοῆς ἀφωσιωμένον εἰς τὸ μέγα ἔργον της ζωῆς του—τὴν μετάφρασιν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ὁλοκλήρου τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὄχι μόνον τῆς Κ. Διαθήκης.

Ἀπὸ καιροῦ ἤδη, ἐνῷ ἔμενεν ἐν Βόρμῃ, εἶχεν ἐπιδοθῇ εἰς τὸ ἔργον τῆς μεταφράσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καταφεύγων εἰς τὰ φῶτα τῶν λογιωτέρων Ἑβραίων τῆς πόλεως, ὅταν ἀμφέβαλλε περί τινος ἐκφράσεως ἑβραϊκῆς. Ἤδη περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του παρακαλεῖ τὸν Διοικητὴν μαρκήσιον Μπέργκεν-οπ-Ζοῦν ὅπως ἐπιτρέψῃ νὰ τῷ ἀποδοθοῦν τὰ Ἑβραϊκὰ βιβλία, τῶν ὁποίων εἶχεν ἀνάγκην διὰ νὰ περατώσῃ τὸ ἔργον του. Ἀφοῦ πρῶτον ζητεῖ νὰ τῷ δοθῇ ἓν ζεστὸν κάλυμμα διὰ τὴν κεφαλήν, διότι ὑποφέρει ἀπὸ τὸ ψύχος, καὶ ἓν παχύτερον ἐπανωφόριον διότι τὸ ἰδικόν του ἐπαλαίωσε, προσθέτει τὴν συγκινητικὴν

παράκλησιν: «Θὰ ἐπιθύμουν νὰ ἐπετρέπατε νὰ ἔχω κηρίον νὰ ἀνάπτω τὸ βράδυ. Εἶναι τόσον ἐξαντλητικὸν νὰ κάθωμαι μόνος εἰς τὸ σκότος. Πρὸ παντὸς ἄλλου ὅμως, ἱκετεύω καὶ ἐκλιπαρῶ τὴν Ὑμετέραν Ἐπιείκειαν, ὅπως μοὶ ἀποδοθοῦν τὰ βιβλία μου τὰ Ἑβραϊκά,—ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, Ἑβραϊκὴ Γραμματικὴ καὶ τὸ Ἑβραϊκὸν Λεξικόν, ὥστε νὰ δύναμαι νὰ διέρχωμαι τὸν καιρὸν ἐργαζόμενος καὶ μελετῶν». Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀνεκαλύφθη πρὸ 80ετίας περίπου.

Ὑπάρχει δὲ κάθε λόγος νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ἡ παράκλησίς του δὲν ἀπερρίφθη καὶ ὅτι περισσοτέρα προσοχὴ ἐδόθη εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ.

Ἡ δίκη τοῦ Τύνδαιλ διεξήχθη ὁλόκληρος ἐγγράφως. Ἐπὶ δύο μῆνας διημείφθη μεταξὺ τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῶν δικαστῶν του ἀλληλογραφία ἐφ' ὅλων τῶν σημείων τῆς κατηγορίας.

Ἂν καί, ὡς ἐλέχθη, κατεβλήθησαν προσπάθειαι παρ' ἰσχυόντων φίλων (ὧν τρεῖς ἦσαν μέλη τῆς Κυβερνήσεως) πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ Τύνδαιλ, οὗτος κατεδικάσθη ὡς αἱρετικὸς εἰς θάνατον, ἡ δὲ ποινή του ἐξετελέσθη ἐν τῇ Πλατείᾳ τῆς Βιλβόρδης ὅπου ἦτο ἐστημένος ξύλινος σταυρὸς ἔχων σωρείαν δεμάτων ξύλων συσσωρευμένων πέριξ τῆς βάσεως αὐτοῦ. Πρὶν δεθῇ ἐπὶ τούτου ὁ Τύνδαιλ ἐζήτησε νὰ προσευχηθῇ, καὶ ἀνέκραξε: «Κύριε, ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας!»

Ἡ εὐχὴ ἐκείνη ἐπέπρωτο νὰ πραγματοποιηθῇ δώδεκα μῆνας βραδύτερον, ὁπότε ἐπισήμως ἀνεγνωρίσθη ἐλευθέρα ἡ χρῆσις τῆς ὑπὸ τοῦ προκατόχου τοῦ Τύνδαιλ Ἄγγλου ἀναμορφωτοῦ Κόβερδαιλ ἐκπονηθείσης ἐκ τῆς λατινικῆς Βουλγάτας Ἀγγλικῆς μεταφράσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Κατὰ τὴν συνήθειαν εἰς τοιαύτας ἐκτελέσεις, πρῶτον ἐστραγγαλίσθη ὁ Τύνδαιλ καὶ μετὰ ταῦτα ἐκάη τὸ σῶμά του. Ποῦ ἐτάφη ἡ σποδός του εἶναι ἄγνωστον. Ὅπως ἀναφέρει ὁ βιογράφος του Φόρστερ, οὐδεὶς λίθος σημειοῖ τὸν τόπον ὅπου ἀναπαύεται· ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐν Ἀγγλίᾳ θὰ βασιλεύῃ ἡ Ἐλευθερία, ὁ Τύνδαιλ δὲν θὰ ἔχῃ ἀνάγκην μνημείου».

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΝ ΤΥΝΔΑΙΛ

Πέρυσιν ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς ἑώρτασε τὴν 400ὴν ἐπετηρίδα τῆς ἐκδόσεως τῆς πρώτης ἐν Ἀγγλικῇ γλώσσῃ μεταφράσεως ὁλοκλήρου τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὑπὸ τοῦ Ἀναμορφωτοῦ Κόβερδαιλ Coverdale, ἐκτυπωθείσης τὴν 4ην Ὀκτωβρ. 1935.

Ἀκριβῶς ἓν ἔτος καὶ 2 ἡμέρας βραδύτερον ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ὁ Γουλιέλμος Τύνδαιλ, ὁ μεταφράσας ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου ὁλόκληρον τὴν Καινὴν Διαθήκην, καὶ ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ κειμένου τὴν Πεντάτευχον καὶ πλεῖστα τῶν λοιπῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅσα ἠδυνήθη νὰ φέρῃ εἰς πέρας πρὸ τοῦ θανάτου του. Ὅσον μέγα καὶ ἂν ἦτο τὸ ἔργον τοῦ Κόβερδαιλ, ἡ βάσις τούτου εἶχε τεθῇ ὑπὸ τοῦ Τύνδαιλ, οὗτινος ἡ μετάφρασις ἐκ τῶν δύο ἀρχετύπων κειμένων, τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ἑβραϊκοῦ, ἦτο προγενεστέρα καὶ κατὰ πολὺ ἀρτιωτέρα, καθ' ὅτι ὁ Κόβερδαιλ δὲν μετέφρασεν ἐκ τῶν ἀρχετύπων

ἀλλ' ἐκ τῆς Λατινικῆς Βουλγάτας τοῦ Ἱερωνύμου καὶ τῆς Ὁλλανδικῆς μεταγλωττίσεως ταύτης.

Ἐπιπλέον ὁ Τύνδαιλ, ἀναγνωρίζων ὅτι ἡ πρώτη ἔκδοσις τῆς μεταφράσεώς του, ἐκπονηθεῖσα καὶ ἐκτυπωθεῖσα ἐν μέσῳ τῶν περιπετειῶν τῆς ἐξορίας, τῆς διαρκοῦς ἀνησυχίας περὶ ἀνακαλύψεως καὶ προδοσίας καὶ τοῦ φόβου τῆς διαρπαγῆς τῶν πολυτίμων του χειρογράφων καὶ δοκιμίων, ἐπαρουσίαζεν ἐξ ἀνάγκης ἐλλείψεις τινάς, ἔσπευσε νὰ τὴν ἀναθεωρήσῃ κατὰ τρόπον τόσον λεπτολόγον καὶ ἐμπεριστατωμένον, ὥστε ἡ δευτέρα ἔκδοσις ἐθεωρήθη καὶ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἀναθεωρητῶν ὡς τελεία, ἀπὸ ἀπόψεως φιλολογικῆς ἅμα καὶ μεταφραστικῆς. Ἡ δευτέρα ἐκείνη ἔκδοσις, ἥτις ἐκυκλοφόρησε μεταξὺ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ, εἶναι ἐξαιρέσει ἀρχαϊκῶν τινων ὅρων, μὴ ἐν χρήσει σήμερον—κατὰ τὴν ὁμόφωνον, ὁμολογίαν τῶν εἰδικῶν ἀναθεωρητῶν, ἔργον τέλειον, ὄχι δὲ μόνον ὡς μετάφρασις ἀλλ' ἀπὸ φιλολογικῆς ἀξίας μνημειῶδες—πρότυπον τοῦ Ἀγγλικοῦ πεζοῦ λόγου καί, ἐπιπλέον, διαπνεόμενον ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς τρυφερότητος καὶ χάριτος, ἥτις χαρακτηρίζει τὴν Καινὴν Διαθήκην, ὁπόθεν τὸ Εὐαγγέλιον ἀσκεῖ τὴν μυστηριώδη αὐτοῦ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο ἐπετελέσθη εἰς ἐποχήν, ὅτε ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα ἐστερεῖτο ἐλαστικότητος καὶ καλλιεπείας, κυρίως δὲ ἐστερεῖτο ἀκριβοῦς θεολογικοῦ λεκτικοῦ· ὅλα δὲ ταῦτα, μὲ τὴν χάριν τῆς ἁπλῆς φρασεολογίας, τῆς κατανοουμένης ὑπὸ τοῦ λαοῦ, τῇ ἀπέδωκεν ὁ Τύνδαιλ.

Περὶ τούτου ἡ ἐφημερὶς «Τάϊμς» τοῦ 1925, ἀπέδωκε τὸν προσήκοντα φόρον ἀναγνωρίσεως καὶ θαυμασμοῦ εἰς τὴν μνήμην τοῦ Τύνδαιλ: «Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς Βίβλου τὴν σφραγῖδα τῆς ἀπαραμίλλου καλλιεπείας, ὑπῆρξεν τὸ πνεῦμα τοῦ Τύνδαιλ. Ἔκτοτε δὲ ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα ἔχει διαποτισθῆ ὁλόκληρος ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐκείνου. Ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα τῆς Βίβλου εἶναι ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν ἀσυναισθήτως σκεπτόμεθα καὶ ὁμιλοῦμεν χωρὶς νὰ ἐνθυμώμεθα τὴν προέλευσιν τῶν εὐστρόφων καὶ λεπτεπιλέπτων ἐκφράσεων τῆς καθομιλουμένης γλώσσης μας. Ἀποτελεῖ τὴν καθημερινὴν τροφὴν τοῦ σοφοῦ, τοῦ ἁπλοϊκοῦ καὶ τοῦ μικροῦ παιδίου. Εἶναι πολὺ μέγα κατόρθωμα τὸ νὰ προικίσῃ εἰς ἄνθρωπος ἓν ἔθνος διὰ μιᾶς Βίβλου εἰς τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν, ἱκανοποιοῦσαν τὴν διαίσθησιν τῶν λογίων καὶ ταυτοχρόνως τὴν τοῦ ἁπλοϊκοῦ λαοῦ, τοῦ δὲ ἄθλου τούτου ἡ δόξα ἀνήκει κυρίως εἰς τὸν Γουλιέλμον Τύνδαιλ».

Ἰδιαζούσης προσοχῆς ἀξία εἶναι ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ὁ Τύνδαιλ εἰργάζετο, ἑτοιμάζων τὴν ὕλην διὰ τὸ πιεστήριον τοῦ ἑκασταχοῦ τυπογραφείου, οὕτως ὥστε τὸ ἔργον του νὰ ἦναι ἕτοιμον πρὸς κυκλοφορίαν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν.

Εἰς τιμὴν τῆς μνήμης τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία εὐστόχως καὶ λίαν καταλλήλως ἐξέδωκε τὸν ***«Χαιρετισμὸν εἰς μνήμην τοῦ Τύνδαιλ»***, τομίδιον περιγράφον κατὰ τρόπον ἐπαγωγὸν τὸν ἄνδρα, τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον του. Συνιστῶμεν αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀγαπῶντας τὴν Ἁγ. Γραφὴν καὶ τὴν Βιβλικὴν Ἑταιρίαν, ἥτις ἀπὸ 132 ἔτη τόσον ἐπαξίως συνεχίζει, εἰς πλέον τῶν 700 γλωσσῶν, ἕως σήμερον, τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀγγλικὸν λαὸν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν εἰς τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν.

Ἡ ἐπιθανάτιος προσευχὴ τοῦ Τύνδαιλ ἐπὶ τῆς πυρᾶς: «Κύριε, ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας», ἐξεπληρώθη μετὰ παρέλευσιν 12 μηνῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου του, διὰ τῆς ἐπισήμου ἐγκρίσεως καὶ ἀδείας κυκλοφορίας τῆς Βίβλου τοῦ Κόβερδαιλ μεταξὺ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ.

Πόσον ἀποκαλυπτικὴ τῆς ἀφιερώσεως τοῦ Τύνδαιλ εἶναι ἡ δήλωσίς του πρός τινα φίλον: «Δὲν ὑπάρχει ἄλλη ὁδὸς φέρουσα πρὸς τὸ βασίλειον τῆς ζωῆς, ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ τῶν διωγμῶν, τῶν θλίψεων, τοῦ πόνου, ἕως καὶ τοῦ μαρτυρίου, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Τὴν σήμερον εἰς τὸ κέντρον τοῦ Λονδίνου, ὑψηλὰ ἐπὶ τῆς προκυμαίας τοῦ Ταμέσεως ποταμοῦ, στέκει ὁ ἀνδριὰς τοῦ Τύνδαιλ, ὅστις δεικνύει διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν Καινὴν Διαθήκην· ἐπὶ δὲ τῆς βάσεως τοῦ ἀνδριάντος εἶναι κεχαραγμέναι αἱ λέξεις: «Αὕτη ἐστιν ἡ μαρτυρία, ὅτι ὁ Θεὸς ἔδωκεν ἡμῖν ζωὴν αἰώνιον, ἡ δὲ ζωὴ αὕτη εἶναι ἐν τῷ Υἱῷ Αὐτοῦ». (Α΄. Ἰωάν. ε΄. 9).

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) *R. Kilgour.*

Ο ΚΑΝΩΝ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΓΡΑΦΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Οὐδὲν κανονικὸν βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης ἀπωλέσθη.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὑπῆρξε διαφωνία τις κατὰ τὸ παρελθόν. Κατὰ τὸν καρδινάλιον Bellarmine, ὁ Χρυσόστομος λέγει κάπου ὅτι «πολλὰ ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν προφητῶν ἀπωλέσθησαν, ὡς δύναται εὐκόλως νὰ ἀποδειχθῇ ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν Χρονικῶν. Διότι οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν ἀμελεῖς καὶ ἀσεβεῖς, ὥστε τινὰ μὲν βιβλία ἀπωλέσθησαν ἐξ ἀμελείας, ἄλλα δὲ ἐκάησαν ἢ ἄλλως πως κατεστράφησαν».

Οἱ συμμεριζόμενοι τὴν γνώμην ταύτην ἐπικαλοῦνται τὸ χωρίον Α΄. Βασιλ. δ΄. 32, 33, ἔνθα περὶ τοῦ Σολομῶντος λέγεται ὅτι «ἐλάλησε τρισχιλίας παροιμίας καὶ αἱ ᾠδαὶ αὐτοῦ ἦσαν χίλιαι καὶ πέντε. Καὶ ἐλάλησε περὶ δένδρων, ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ Λιβάνῳ μέχρι τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκφυομένης ἐπὶ τοῦ τοίχου· ἐλάλησεν ἔτι περὶ τετραπόδων καὶ περὶ πτηνῶν καὶ περὶ ἑρπετῶν καὶ περὶ ἰχθύων». Ὅλα δὲ τὰ ἔργα ταῦτα ἀπωλέσθησαν.

Καὶ εἰς τὸ Α΄. Χρον. κθ΄. 29, 30 ἀναγινώσκομεν: «Αἱ δὲ πράξεις τοῦ βασιλέως Δαβίδ, αἱ πρῶται καὶ αἱ τελευταῖαι, ἰδού, εἶναι γεγραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ Σαμουὴλ τοῦ βλέποντος καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ Νάθαν τοῦ προφήτου καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ Γὰδ τοῦ βλέποντος, μετὰ πάσης αὐτοῦ τῆς βασιλείας καὶ τῆς δυνάμεως, καὶ τῶν καιρῶν, οἵτινες παρῆλθον ἐπ᾿ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῶν Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς». Ἐπίσης ἐν Ἰησ. Ναυῆ, ι΄. 13: «Καὶ ὁ ἥλιος ἐστάθη καὶ ἡ σελήνη ἔμεινεν ἕως οὗ ὁ λαὸς ἐξεδικήθη τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Δὲν εἶναι τοῦτο γεγραμμένον ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἰασήρ;» (Πρβλ. Β΄. Σαμ. α΄. 18: «ἰδού, εἶναι γεγραμμένον ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἰασήρ»). Ἐν Ἀριθμ. κα΄. 14 ἀναφέρεται ἓν «βιβλίον τῶν πολέμων τοῦ Κυρίου».

Ὡσαύτως ἐν Β'. Χρον. θ'. 29: «Αἱ δὲ λοιπαὶ πράξεις τοῦ Σολομῶντος, αἱ πρῶται καὶ αἱ ἔσχαται, δὲν εἶναι γεγραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ Νάθαν τοῦ προφήτου καὶ ἐν τῇ προφητείᾳ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου καὶ ἐν τοῖς ὁράμασιν Ἰδδὼ τοῦ βλέποντος, κατὰ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ τοῦ Ναβάτ;» Καὶ ἐν Β'. Χρον. ιβ'. 15: «Αἱ δὲ πράξεις τοῦ Ροβοάμ, αἱ πρῶται καὶ αἱ ἔσχαται, δὲν εἶναι γεγραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ Σεμαΐου τοῦ προφήτου καὶ Ἰδδὼ τοῦ βλέποντος, ἐν ταῖς γενεαλογίαις;» Ἐν τούτοις, δὲν διεσώθη ἡμῖν κἀνὲν ἐκ τῶν βιβλίων τούτων. Καὶ ἐντεῦθεν συνάγουσι τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Ἑβραϊκὸς Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης ἀρχικῶς περιεῖχε καὶ ἄλλα συγγράμματα τῶν Προφητῶν, ἅτινα οὕτως ἢ ἄλλως ἀπωλέσθησαν.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἑξῆς:

1. Πᾶν σύγγραμμα, ὅπερ μνημονεύεται εἰς τὰς σελίδας τῆς Γραφῆς, ***δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως καὶ θεόπνευστον,*** ἤτοι, κανονικόν. Ἐπειδὴ ὁ Παῦλος ἀναφέρει περικοπὰς ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν (Πράξ. ιζ'. 28) καὶ φιλοσόφων (Τιτ. α'. 12), ἐκ τούτου δὲν ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ δεχθῶμεν τὰ ἔργα αὐτῶν ὡς θεόπνευστα.

2. Βιβλίον τι δύναται νὰ γραφῇ ὑπὸ θεοπνεύστου ἀνδρός, χωρὶς νὰ ἦναι θεόπνευστον ἢ κανονικόν. Ἡ θεοπνευστία τῶν συγγραφέων τῆς Ἁγ. Γραφῆς βεβαίως δὲν ἦτο διαρκής, ἀλλὰ τοῖς ἐδίδετο ἑκάστοτε πρὸς σοβαρὸν εἰδικὸν σκοπὸν καὶ δι' εἰδικὴν ἀνάγκην. Εἰς τὰ κοινὰ πράγματα τοῦ βίου, τὰ ἄσχετα πρὸς τὴν θρησκείαν, εἶναι λογικὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐπαφίεντο εἰς τὴν ὁδηγίαν τοῦ λογικοῦ των, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι. Ἀνήρ, λοιπόν, κατ' ἔμπνευσιν τοῦ Θείου Πνεύματος συγγράψας βιβλίον τι τοῦ Κανόνος, ἠδύνατο κάλλιστα νὰ συγγράψῃ καὶ ἄλλα βιβλία ἐξ ἰδίας καὶ οὐχὶ ἐκ Θείας ἐμπνεύσεως. Ἐπειδὴ ὁ Σολομὼν ἔγραψε βιβλία τινα θεόπνευστα, δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι ἄλλα βιβλία, τὰ ὁποῖα συνέγραψε λ. χ. περὶ φυσικῆς ἱστορίας, ἦσαν καὶ αὐτὰ θεόπνευστα. Ἄλλως τε αἱ Γραφαὶ δὲν λέγουν κἂν ὅτι αἱ 3000 παροιμίαι καὶ τὰ περὶ φυσικῆς ἱστορίας τοῦ Σολομῶντος ἦσαν συγγράμματα γραπτά. Λέγουν ἁπλῶς ὅτι «ἐλάλησεν» αὐτά. Ἀλλ' ἔστω ὅτι καὶ κατεγράφησαν (ὅπερ οὐδόλως ἀπίθανον, προκειμένου περὶ ἑνὸς βασιλέως), δὲν ἔχομεν κανένα λόγον νὰ τὰ θεωρήσωμεν περισσότερον θεόπνευστα ἀπὸ τὴν προσωπικήν του ἀλληλογραφίαν, φερ' εἰπεῖν, ἢ τὰ ἐπίσημα βασιλικά του ἔγγραφα καὶ διατάγματα. Ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν ἀλήθειαν ταύτην, αἴρονται αἱ δυσκολίαι καὶ ἀμφιβολίαι μας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος. Ἀναμφιβόλως οἱ ἅγιοι ἄνδρες τῆς Π. Διαθήκης, ὅσοι κατεῖχον ἐπισήμους θέσεις εἰς τὸ Ἰουδαϊκὸν κράτος, συνέταξαν χρονικὰ ἐπὶ εἰδικῶν ἱστορικῶν γεγονότων λεπτομερέστερα τῶν ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ ἱστορικῶν βιβλίων. Καὶ τὰ χρονικὰ ἐκεῖνα ἐθεωροῦντο ὡς δημόσια ἔγγραφα ἀρκούντως αὐθεντικά, ὥστε οἱ θεόπνευστοι συγγραφεῖς νὰ παραπέμπουν τὸν ἀναγνώστην εἰς αὐτὰ διὰ τὰς λεπτομερείας. Οὐδόλως μειοῦται τὸ κῦρος τῶν θεοπνεύστων Γραφῶν ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ θεόπνευστοι συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τῶν Βασιλέων καὶ τῶν Χρονικῶν συνέλεξαν πολλὴν ἱστορικὴν ὕλην ἀπὸ τοιαῦτα «δημόσια ἔγγραφα». Τὸ «βιβλίον τῶν πολέμων τοῦ Κυρίου» ἐνδέχεται νὰ ἦτο ἁπλῶς κατάλογος τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ τῶν Ἑβραίων. Ἡ λέξις «βιβλίον» εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν

ἔχει τόσην ἐλαστικότητα ἐννοίας, ὥστε νὰ δύναται νὰ σημαίνῃ οἱονδήποτε χειρόγραφον.

Ὁ Αὐγουστῖνος (De Civitate Dei) διέκρινεν ὀρθῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. «Φρονῶ», λέγει, «ὅτι ἐκεῖνα τὰ συγγράμματα, ἅτινα πρέπει νὰ ἦναι ἔγκυρα εἰς τὰ ζητήματα τῆς θρησκείας, ἐνεπνεύσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ὅτι ἄλλα βιβλία συνεγράφησαν δι᾽ ἀνθρωπίνης μόνον ἐπιμελείας, ὅπως τὰ τῶν Προφητῶν ἐγράφησαν κατὰ Θείαν ἔμπνευσιν. Καὶ αἱ δύο αὗται τάξεις βιβλίων εἶναι τόσον σαφῶς κεχωρισμέναι ἀπ᾽ ἀλλήλων, ὥστε νὰ αἰσθανώμεθα ὅτι μόνον διὰ τῶν κατὰ Θείαν ἔμπνευσιν γραφέντων ὁμιλεῖ πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός. Ἡ μία τάξις εἶναι χρήσιμος πρὸς εὕρυνσιν τῶν γνώσεων ἡμῶν· ἡ ἑτέρα ἀποτελεῖ τὴν αὐθεντίαν ἐν τῇ θρησκείᾳ, δι᾽ ἧς αὐθεντίας διατηρεῖται ὁ Κανών».

3. Ἀλλ᾽ ἀκόμη, δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἴσως συνεγράφησαν βιβλία τινα κατὰ Θείαν ἔμπνευσιν, τὰ ὁποῖα ***δὲν ἦσαν προωρισμένα διὰ τὴν ὁδηγίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς πάντα αἰῶνα,*** ἀλλὰ συνεγράφησαν ὑπὸ τῶν Προφητῶν δι᾽ εἰδικάς τινας συγχρόνους περιστάσεις. Τὰ τοιαῦτα βιβλία θὰ ἦσαν θεόπνευστα χωρὶς νὰ ἦναι κανονικά. Ἀπέβλεπον εἰς ἕνα σκοπὸν προσωρινόν, μεταβατικόν, εὐθὺς δὲ ὡς ἐπετεύχθη ὁ σκοπὸς ἐκεῖνος, ἐξέλιπε καὶ ἡ χρησιμότης των. Εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ Προφῆται τῆς Π. Διαθήκης ἔκαμον πρὸς τὸν λαόν κατὰ Θείαν ἐντολὴν καὶ ἔμπνευσιν, πολλὰς ὁμιλίας, αἵτινες δὲν διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν.

Πολλοὶ γνήσιοι Προφῆται ἀναφέρονται εἰς τὴν Γραφήν, τῶν ὁποίων οὐδὲν σύγγραμμα γνωρίζομεν. Τὸ αὐτὸ ἀληθεύει καὶ περὶ τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ. Ὅλοι ἦσαν θεόπνευστοι· ἐν τούτοις ὀλίγων ἐξ αὐτῶν τὰ συγγράμματα περιέχονται εἰς τὸν Κανόνα τῆς Κ. Διαθήκης. Εἶναι πιθανότατον, ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν συνεγράφησαν καὶ ἄλλαι οὐκ ὀλίγαι ὑπὸ ὅλων τῶν Ἀποστόλων πρὸς τὰς ὑπ᾽ αὐτῶν ἱδρυθείσας ἐκκλησίας, αἵτινες δὲν διεσώθησαν, διότι δὲν προωρίζοντο διὰ τὴν διηνεκῆ καὶ πάγιον διδασκαλίαν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. Συνεπῶς καὶ οἱ παλαιοὶ Προφῆται Σεμαΐας, Ἰδδώ, Νάθαν, Γάδ, Ἰασήρ, κλπ. πιθανῶς ἔγραψαν βιβλία τινὰ κατὰ Θείαν ἔμπνευσιν, ἅτινα δὲν προωρίζοντο εἰς τὸ νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὴν Ἱ. Βίβλον. Ἑπομένως, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ὑπάρχων Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης εἶναι ἐλλιπής, ἐπειδὴ τὰ βιβλία ἐκεῖνα δὲν διεσώθησαν.

4. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἀποκλείεται ὅτι ἐκ τῶν ἀπολεσθέντων τούτων βιβλίων τινὰ ***ὑπάρχουσιν ἤδη εἰς τὸν Κανόνα*** ὑπὸ ἄλλο ὄνομα ἢ ἐν συγχωνεύσει μὲ τὰ κανονικὰ βιβλία. Τὰ βιβλία Σαμουήλ, Βασιλέων καὶ Χρονικῶν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, δὲν συνεγράφησαν ὑφ᾽ ἑνὸς ἀνθρώπου, ἀλλὰ ὑπὸ διαδοχικῆς σειρᾶς Προφητῶν. Μέχρις ὅτου συνεπληρώθη καὶ ἐκλείσθη ὁ Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης ἡ διαδοχὴ τῶν θεοπνεύστων Προφητῶν δὲν διεκόπη. Πᾶν ὅ τι ἦτο ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ ἐπεξηγηματικῶς εἰς τὰ προγενέστερα κανονικὰ βιβλία, οἱ Προφῆται ἦσαν ἁρμόδιοι ὑπὸ τὴν Θείαν ὁδηγίαν νὰ τὸ προσθέσουν. Τοιαῦται προσθῆκαι ἐνδέχεται νὰ ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἀπολεσθέντων βιβλίων Γάδ, Νάθαν, Ἰδδώ, Σεμαΐα κλπ. Ὅτι μέρος τοὐλάχιστον τῶν ἱστορικῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης συνετάχθη ὑπὸ τῶν Προφητῶν προκύπτει ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Ἡσαΐας συμπεριέλαβεν

εἰς τὴν προφητείαν του ὁλόκληρα κεφάλαια ἐκ τοῦ Β' Βασιλέων (Ἡσα. κεφ. λς'., λζ'., λη'. καὶ λθ'., Β'. Βασ. ιϐ'. 12-20, ιη'., ιθ'., κ'.) ἅτινα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα συνεγράφησαν ὑπὸ τοῦ ἰδίου.

Οἱ Ἰουδαῖοι θεολόγοι εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τὸ βιϐλίον τοῦ Ἰασὴρ εἶναι ἄλλη ὀνομασία δι' ἓν τῶν βιϐλίων τῆς Πεντατεύχου ἢ δι' ὁλόκληρον τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Τὸ «Βιϐλίον τῶν Πολέμων τοῦ Κυρίου» εἰκάζεται ὑπὸ πολλῶν ὅτι δὲν εἶναι ἄλλο ἢ τὸ βιϐλίον τῶν Ἀριθμῶν.

***

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ἀρκετὰ σαφῶς, ὡς νομίζομεν, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι τεκμήρια σοβαρὰ τοῦ ὅτι ἀπωλέσθη οἱονδήποτε βιϐλίον τοῦ Κανόνος τῆς Π. Διαθήκης. Δυνάμεθα δὲ νὰ προσθέσωμεν, ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ὑπάρχουσι σοβαροὶ λόγοι πείθοντες ὅτι τοιαύτη ἀπώλεια δὲν ἔλαβε χώραν.

Ἐν πρώτοις, ἐὰν πιστεύωμεν εἰς τὴν παντοδύναμον Πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι λογικὸν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Θεός, ἀφοῦ ἐνέπνευσεν ἁγίους τινὰς ἄνδρας, ὥστε νὰ συγγράψωσι βιϐλία τινα διὰ τὸν διηνεκῆ φωτισμὸν καὶ ὁδηγίαν τῆς ἐπιγείου Αὐτοῦ Ἐκκλησίας, θὰ ἐπέτρεπε νὰ χαθῶσιν αὐτὰ τὰ βιϐλία. Ἀπ' ἐναντίας, ὅταν ἀναλογισθῶμεν πόσον θαυμασίως διετηρήθησαν καὶ διεφυλάχθησαν τὰ κανονικὰ βιϐλία τῆς Π. Διαθήκης διὰ μέσου τόσων αἰώνων καὶ τόσων περιπετειῶν, πειθόμεθα ὅτι ταῦτα καὶ μόνα τὰ βιϐλία ἦσαν προωρισμένα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὅπως μεταδώσωσιν εἰς τοὺς πιστοὺς Αὐτοῦ πάντων τῶν αἰώνων τὴν πλήρη καὶ τελείαν ἀποκάλυψιν τοῦ θελήματος Αὐτοῦ.

Ἐξ ἄλλου, καὶ ἡ εὐλαβὴς καὶ μέχρι φανατισμοῦ μέριμνα τῶν Ἰουδαίων περὶ τὴν διαφύλαξιν τῶν ἱερῶν αὐτῶν βιϐλίων διὰ μέσου τῶν αἰώνων μέχρι τῆς ἐπιφανείας εἰς τὸν κόσμον τοῦ Σωτῆρος, καθιστᾷ ἀπίθανον τὴν ἀπώλειαν οἱουδήποτε κανονικοῦ βιϐλίου.

Πρωτίστως δὲ ἡ ἀνεπιφύλακτος μαρτυρία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων Αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν πρέπει νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι ὁ Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης, ὃν κατέχομεν, εἶναι πλήρης καὶ τέλειος, καὶ ὅτι οὐδὲν ἐκ τοῦ Κανόνος τούτου ἀπωλέσθη.

(ἀκολουθεῖ)

—Ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι ***τὸ Βιϐλίον τῆς Εἰρήνης.*** *Διὰ τοῦτο εἶναι καθῆκόν μας νὰ τὸ διαδώσωμεν εἰς κόσμον ἀπειλούμενον πανταχόθεν ὑπὸ πολέμου. Εἶναι τὸ βιϐλίον, τὸ ὁποῖον κηρύσσει τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν* ***Ἄρχοντα τῆς Εἰρήνης.*** *Αὐτὸς εἶναι ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὡς λέγει ὁ Παῦλος, διότι δι' Αὐτοῦ ἔχομεν εἰρήνην πρὸς τὸν Θεόν. Εἶναι τὸ βιϐλίον τῆς Εἰρήνης, τὸ ὁποῖον κηρύττει «ἐπὶ γῆς εἰρήνην, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίαν». «Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί», εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν, «ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται». Εἰς ἡμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς ἀπόκειται νὰ διαδώσωμεν καὶ νὰ πραγματοποιήσωμεν ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν τὰς διδασκαλίας τοῦ Βιϐλίου τούτου· αὐτὸ ἂν γίνῃ, ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου εἶναι ἐξησφαλισμένη.*

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

Χαρακτήρ, διδασκαλία καὶ ἐπίδρασις αὐτοῦ.

Ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου ἐπισκόπου E. R. Hassé.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

(συνέχεια)

Β'.

Ἡ στάσις τοῦ Πνευματισμοῦ ἀπέναντι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἱ. Γραφῶν.

«Ἀγαπητοί, μὴ πιστεύετε εἰς πᾶν πνεῦμα, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα ἂν ἦναι ἐκ τοῦ Θεοῦ· διότι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον». (Α'. Ἰωάν. δ'. 1).

Ἤδη ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης, γνωρίζων τὴν ὕπουλον δρᾶσιν τῶν πονηρῶν πνευμάτων, ἀκόμη καὶ ἐντὸς τῆς Χριστιανικῆς μάνδρας, καὶ τὸ δυσχερὲς τῆς διαγνώσεως τῶν πνευμάτων, ἔθηκε τὸν ἑξῆς γνώμονα τῆς διακρίσεως πρὸς ὁδηγίαν τῶν Χριστιανῶν: «Ἐκ τούτου γνωρίζετε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα, ὅπερ ὁμολογεῖ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν ἐν σαρκί, εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ». Αὕτη ἦτο ἡ λυδία λίθος πρὸς δοκιμασίαν τῶν πνευμάτων καὶ τῶν διδασκαλιῶν, καὶ αὕτη ἰσχύει καὶ μέχρι σήμερον, ἐξαναγκάζουσα τὸν Πειραστήν, ὁσονδήποτε τεχνηέντως καὶ ἂν ἦναι μετημφιεσμένος, νὰ ἀποκαλυφθῇ ὑπὸ τὴν γνησίαν του μορφήν. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἤμεθα ἀρκούντως εὐγνώμονες διὰ τὴν ἀσφαλῆ ταύτην ὁδηγίαν, ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι ὁ Πονηρὸς εἰσέτι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μετασχηματίζηται εἰς «ἄγγελον φωτὸς» (Β'. Κορ. ια'. 14), «ὥστε νὰ πλανήσῃ, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς» (Ματθ. κδ'. 24) Αὐτὸς ἐπλησίασε τὴν Εὔαν ἐν τῇ ἀθῳότητί της καὶ διὰ πανούργου ἐρωτήματος ἐνεστάλαξεν εἰς τὴν ψυχήν της ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ὅσα ἐδήλωσεν ὁ Θεός. Τὸ δὲ δόλωμα, ὅπερ τῇ προσέφερεν, ἦτο ὅτι θὰ ἐλάμβανε μεγαλείτερον μέτρον γνώσεως. «Θέλουσιν ἀνοιχθῇ οἱ ὀφθαλμοί σας καὶ θέλετε εἶσθαι ὡς θεοί, γνωρίζοντες τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν». Τὸ δόλωμα ἐπέτυχε καὶ ἡ ἀμφιβολία κατέληξεν εἰς παρακοήν, εὐθὺς δὲ ἡ Εὔα, ἥτις ἐπειράσθη καὶ ἔπεσεν, ἔγεινε καὶ αὐτὴ πειραστὴς καὶ ἔσυρε τὸν Ἀδὰμ εἰς παρομοίαν πτῶσιν. «Δὲν ἐπειράσθη ὁ Ἀδάμ», λέγει ὁ Παῦλος, «ἀλλ' ἡ γυνή». Τοῦ Ἀδὰμ ἡ ἐνοχὴ συνίστατο εἰς τὸ ὅτι, ἐξ ἀδυναμίας πρὸς τὴν Εὔαν, ἡμάρτησεν ἐν ἐπιγνώσει καὶ οὕτω μετέσχε τῆς κατακρίσεως.

Κατὰ τὸν πειρασμὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὁ Διάβολος μετεχειρίσθη τὴν αὐτὴν τακτικήν· θρασέως ἀπεπειράθη νὰ παραπείσῃ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὅπως δυσπιστήσῃ πρὸς τὸν λόγον καὶ τὸ θέλημα καὶ τὴν σοφίαν τοῦ Πατρὸς καὶ λησμονήσῃ τὴν ἰδίαν Ἑαυτοῦ θέσιν ἐν τῇ Θείᾳ Οἰκονομίᾳ. Τῷ ὑπέδειξε πῶς νὰ καταλάβῃ ἀπ' εὐθείας καὶ διὰ μιᾶς τὴν Βασιλείαν τοῦ σύμπαντος, προσφέρων εἰς Αὐτὸν πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν, ἐὰν ἤθελε πέσει καὶ τὸν προσκυνήσει. Πλὴν

διὰ τῆς «ρομφαίας τοῦ Πνεύματος, ἥτις εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ», ἤτοι διὰ τῶν Ἱ. Γραφῶν, ὁ Κύριος ἡμῶν ἔκοψε τὰς πλεκτάνας τοῦ Πειραστοῦ. Ἀλλ' ὁ Σατανᾶς, ἂν καὶ ἀπέτυχε τοῦ νὰ παραπλανήσῃ τὸν Διδάσκαλον, ἐσυνέχισε τὸ ἔργον του εἰς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ, πάντοτε μὲ τὸν αὐτὸν ἀντικειμενικὸν σκοπόν. Ὅπως ἀληθεύει ὅτι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ὑπερύψωσις τοῦ Χριστοῦ, «διὰ νὰ γίνῃ αὐτὸς πρωτεύων εἰς πάντα», οὕτως ἀληθεύει ὅτι σκοπὸς τοῦ Σατανᾶ εἶναι νὰ καταβιβάσῃ τὸν Χριστὸν ἐκ τῆς κυριαρχίας Αὐτοῦ ταύτης. Ὡς λέγει ὁ Παῦλος, «ἂν καὶ ἦναι λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν τῷ οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς, καθὼς εἶναι θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς [εἶναι] εἷς Θεός, ὁ Πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ» (Α΄. Κορ. η΄. 5, 6). Ὁ Διάβολος εὐχαρίστως θὰ ἠνείχετο τὸν Χριστιανισμόν, ἀρκεῖ νὰ κατώρθωνε νὰ ἐξοβελίσῃ τὸν Χριστόν. Ἀλλὰ Χριστιανισμὸς ἄνευ τοῦ κυριάρχου Χριστοῦ εἶναι σκιὰ ἄνευ ὑποστάσεως

Πᾶσα ἀναδίφησις τῆς σημερινῆς φιλολογίας τοῦ Πνευματισμοῦ μᾶς πείθει, ὅτι, ὡς λέγει ὁ Σὲρ Ὄλιβερ Λότζ, «ὑπάρχει γενικὴ συμφωνία εἰς τὰς διδασκαλίας, τὰς διδασκομένας ὑπὸ διαφόρων πνευματιστικῶν εὐαισθήτων». Εἶναι φανερὸν ὅτι αἱ διδασκαλίαι αὗται προέρχονται ὅλαι ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πηγῆς καὶ ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς σκέψεως τοῦ αἰῶνός μας, ὅπως ζυμώσουν καὶ διαπλάσσουν τὴν σκέψιν ταύτην εἰς θρησκευτικὸν σύστημα ἐντελῶς νέον. Ἀκόμη δὲν ἐπιτίθεται ὁ Πνευματικὸς ἀπροκαλύπτως κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ καιρὸς δὲν εἶναι ἀκόμη ὥριμος πρὸς τοῦτο. Πρὸς τὸ παρόν, ὁ Πνευματισμὸς ἐργάζεται ὑπούλως, ὅπως ὑπονομεύσῃ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Χριστοῦ, διδάσκων τὴν ἄρνησιν τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅλων τῶν ἐκ τῆς ἐνανθρωπήσεως Αὐτοῦ ἀπορρεουσῶν ἀληθειῶν—τοῦ Ἱλασμοῦ, τῆς Ἀναστάσεως, τῆς ἐν οὐρανῷ Ἐνθρονίσεως καὶ τῆς Δευτέρας ἐνδόξου Ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Μία πνευματιστικὴ ἐφημερὶς ἀναφανδὸν διακηρύττει ὅτι «ἡ πίστις εἰς τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ μίαν ἡμέραν θὰ ἐξαφανισθῇ».

Ἀλλὰ τὸ δοκιμαστήριον τοῦ Ἀποστόλου Ἰωάννου διὰ τὰ πνεύματα ἀφορᾷ ρητῶς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, εἶναι δὲ ἐξ ἴσου ἀλάνθαστον σήμερον ὅσον καὶ εἰς τὸν Ἀποστολικὸν αἰῶνα. Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας διῆλθε μίαν ἑσπέραν ἐν συναναστροφῇ εἰς τὴν οἰκίαν κυρίας τινός, ἥτις εἶχε γίνει ἔνθερμος ὀπαδὸς τοῦ Πνευματισμοῦ καὶ ἦτο ἀνεγνωρισμένη ὡς «μέντιουμ». Ἡ κυρία αὕτη ἦτο πλήρης ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὴν πνευματικήν της τέχνην καὶ διηγεῖτο τὸν θαυμάσιον φωτισμὸν καὶ τὰς ἐκστατικὰς χαράς, ἃς εἶχε δοκιμάσει. Μᾶς παρουσίασε δείγματα «ζωγραφικῆς τῶν πνευμάτων», ὡς τὰ ἀπεκάλει· μᾶς μετέδωκε μηνύματα ἐκ μέρους τεθνεώτων· καὶ ὡμίλησε περὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἰδικῆς της θρησκευτικῆς ζωῆς ἐπιδράσεως τῆς ἐπικοινωνίας ταύτης μὲ τὸν κόσμον τῶν πνευμάτων, πῶς, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ταύτην, ὅλα τὰ πράγματα εἶχον γίνει δι' αὐτὴν «νέα» καὶ πῶς αἱ ἀποκαλύψεις, ἃς ἔλαβεν, ὑπερέβαλλον πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἀρυσθῆ ἐκ τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔλεγε μὲ ἐνθουσιώδη τόνον καὶ εἰς τὰς ἐρωτήσεις ἡμῶν ἀπήντα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, μέχρις οὗ τῇ ἐτέθη τὸ ἐρώτημα: «Ἀλλὰ ἀναγνωρίζετε ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς πράγματι ἐνεσαρκώθη;»

Ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἄναυδος· ἡ ροὴ τῆς ὁμιλίας της ἐσταμάτησεν ἀποτόμως, ὡς ἂν ἦτο πομφόλυξ (φοῦσκα), ἥτις εἶχε τρυπηθῇ. Ἐσηκώθη ἐσπευσμένως καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου καὶ δὲν τὴν εἴδομεν πλέον ἐκείνην τὴν ἑσπέραν.

Οἱ πνευματισταὶ τῆς ἐποχῆς μας δὲν ἀρνοῦνται τὴν ὕπαρξιν ἢ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ τὴν ***θεότητα*** Αὐτοῦ. Ὑπό τινων ἐξ αὐτῶν καλεῖται ἁπλῶς «Θεία ἐκπόρευσις» (efflux), ὑπὸ ἄλλων «ὁ ὕψιστος ἄνθρωπος». «Ἡ θεότης τοῦ Χριστοῦ», μᾶς λέγουν, «εἶναι μῦθος, τὸν ὁποῖον πρῶτος αὐτὸς θὰ ἀπηρνεῖτο, καὶ ὅστις ἐπεβλήθη ἐπὶ τοῦ ὀνόματός του διὰ τῆς βίας». Ἄρα ἡ ἀπάντησις τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν μέγαν ἀρχιερέα (Ματθ. κστ΄. 63—65) ἦτο ψεῦδος ἐσκεμμένον.

Οἱ Πνευματισταὶ διαρκῶς ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Χριστὸς οὐδέποτε ἠξίωσεν ὅτι εἶναι Θεὸς καὶ τοὺς λόγους Αὐτοῦ «Ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἕν ἐσμεν» ζητοῦν νὰ ἐξουδετερώσουν διὰ περιπλόκων σοφιστικῶν ἑρμηνειῶν. «Ὅταν εἶπε τοῦτο ὁ Χριστός», λέγουν, «ἠννόει τὴν ἑνότητα τοῦ ἑνὸς μεγάλου Μεσίτου ἢ «Μέντιουμ»! Καὶ ζητοῦν διὰ σχολαστικῶν ἐπιχειρημάτων νὰ ἀποδείξουν ὅτι «μεσίτης» καὶ «μέντιουμ» εἶναι ὅροι ταυτόσημοι καὶ ἐφαρμόζονται εἰς ὅλους, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, οἵτινες ἔδειξαν τὰ προσόντα τοῦ «μέντιουμ». Καὶ ταῦτα εἰς τὸ πεῖσμα τῆς ρητῆς διακηρύξεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὅτι «εἷς Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς». Οἱ πνευματισταὶ ἀποδίδουν μέτρον τι τιμῆς εἰς τὸν Χριστὸν ὡς «πρώτης τάξεως μέντιουμ», «ἐπίγειον ἐκδήλωσιν τῆς Θεότητος» (;!;), «προχωρημένον πνεῦμα τῆς ἕκτης σφαίρας» (;), κτλ. κτλ. Καὶ ἑπομένως ἐξηγοῦν τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ καθ᾿ ὃν τρόπον καὶ οἱ Θετικισταί, τοὐτ᾿ ἔστιν, ὡς ἀποτελέσματα φυσικῶν νόμων, τοὺς ὁποίους αὐτός, ὡς «μέντιουμ», καλῶς ἐγνώριζε καὶ τῶν ὁποίων ἤξευρε νὰ ἐπωφεληθῇ.

Ὅλα αὐτὰ εἰς τί καταλήγουν; Ὄχι εἰς ἀπιστίαν ἢ σκεπτικισμὸν γενικῶς, ἀλλ᾿ εἰς καταστροφὴν τῆς πίστεως πρὸς τὸν Χριστὸν ὡς τὸν μόνον Σωτῆρα τῶν ψυχῶν. Οἱ Πνευματισταὶ μάλιστα ἐρωτοῦν: «Καὶ διατὶ σκοτίζεσθε περὶ Σωτῆρος; ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει πονηρόν, δὲν ὑπάρχει κόλασις, δὲν ὑπάρχει ὀργὴ Θεοῦ». Καὶ πάλιν: «Σωτηρία δι᾿ ὑποκαταστάτου ἐξιλασμοῦ εἶναι κακίστη καὶ ψυχοφθόρος πλάνη». Ὁ Πνευματισμὸς συνιστᾷ τὴν θρησκείαν, ἀλλὰ θρησκείαν χωρὶς Σταυρόν· πίστιν διανοητικὴν περὶ Χριστοῦ, ἀλλὰ χωρὶς σῴζουσαν πίστιν εἰς Αὐτόν· διανοητικὴν ἀποδοχὴν γεγονότων τινῶν, ἄνευ τῆς προσωπικῆς ἑνώσεως μὲ τὸν Χριστόν, ἥτις σημαίνει ζωήν.

Ὅσον ἐμβαθύνει τις εἰς τὰς διδασκαλίας τοῦ Πνευματισμοῦ, τόσον σαφεστέρα γίνεται ἡ ἐχθρικὴ αὕτη στάσις πρὸς Ἐκεῖνον, ὅστις φέρει τὸ μόνον ὄνομα, «τὸ δεδομένων μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, δι᾿ οὗ πρέπει νὰ σωθῶμεν», καὶ ὅστις «ἐγένετο εἰς ἡμᾶς σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις».

Ἀφοῦ δὲ τοιαύτην στάσιν λαμβάνει ὁ Πνευματισμὸς ἀπέναντι τοῦ ἐνσαρκωθέντος Λόγου τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι καὶ ἀπέναντι τοῦ ***γραπτοῦ Θείου Λόγου*** ἡ στάσις του εἶναι στάσις μεταξὺ περιφρονήσεως καὶ ἐχθρότητος. Εἰς βιβλίον τι ἐπιγραφόμενον «Γενικαὶ Γραμμαὶ τοῦ Πνευματισμοῦ, διὰ τὴν Νεολαίαν», ἀναγινώσκομεν: «Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι Θεῖον

Βιβλίον, ὅτι ὁ Θεὸς ἐνέπνευσε τοὺς συγγραφεῖς του νὰ γνωστοποιήσουν τὸ Θεῖον αὐτοῦ θέλημα, εἶναι ὕβρις κατὰ τῆς κοινωνίας καὶ πλάνη».

Οὕτω λοιπόν, ἡ ἐκλογὴ τίθεται μεταξὺ τῶν λόγων μερικῶν ἀπολύτως ἀγνώστων πνευμάτων καὶ ἑνὸς Βιβλίου, τὸ ὁποῖον ὑπέστη τὸν ἔλεγχον καὶ τὸ δοκιμαστήριον εἴκοσι αἰώνων, τὸ ὁποῖον ἐμπερικλείει ἐν ἑαυτῷ τὰ τεκμήρια καὶ πειστήρια τῆς ἀξιοπιστίας του, καὶ τὸ ὁποῖον συνιστᾶται εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς ἀτομικῆς πείρας πολλῶν γενεῶν ἀνθρώπων, ὁποῖοι καὶ ἡμεῖς. Κάμετε αὐτὴν τὴν σύγκρισιν καὶ θὰ εὕρετε ὅτι συγκρίνετε τὸ σκότος ὁμιχλώδους νυκτὸς μὲ τὸν ἥλιον τῆς μεσημβρίας. Ἡ ἱερὰ Βίβλος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους φέρει τὴν σφραγῖδα ἀξιοπρεποῦς νηφαλιότητος καὶ διαυγοῦς φιλαληθείας. Ἀσχολεῖται μὲ τὰς μεγάλας σταθερὸς πραγματικότητας τῆς ἁμαρτίας, τῆς θλίψεως καὶ τοῦ θανάτου· πληροῖ τὰς βαθυτάτας ἀνάγκας τῆς ψυχῆς διὰ τῆς προσφορᾶς σωτηρίας διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ πίστεως εἰς τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ· περιέχει πᾶσαν ἀναγκαίαν ὁδηγίαν διὰ τὴν παροῦσαν ζωήν· καὶ φωτίζει τὸ μέλλον μὲ τὴν βεβαιότητα ἐνδόξου ἀναστάσεως καὶ μακαρίας ἀθανασίας ἐν Χριστῷ. Ἐξ ἀντιθέτου, ἡ φιλολογία τοῦ Πνευματισμοῦ βρίθει ἀσημάντων θεμάτων, ὡς ὁ ἴδιος Σὲρ Ὄλιβερ Λὸτζ ἀνομολογεῖ, λέγων: «Αἱ πλεῖσται ψυχικαὶ ἀνακοινώσεις εἶναι φύσεως μηδαμινῆς καὶ ἀσημάντου». Τὸ λεκτικὸν τῆς φιλολογίας ταύτης εἶναι χυδαῖον καὶ πολλάκις σόλοικον, τὰ δὲ «ἐμπνευσμένα» ποιήματά της ἀνάξια τοῦ ποιητικοῦ ὀνόματος. Αἱ «ἀποκαλύψεις» της εἶναι ἀοριστολογίαι, ἐν πολλοῖς ἀντιφατικαί· αἱ περιγραφαὶ τοῦ κόσμου τῶν πνευμάτων εἶναι παιδαριώδεις, ὑπενθυμίζουσαι μᾶλλον τὴν «Χαλιμᾶ»·

Τί νόημα ἐμπορεῖ κανεὶς νὰ ἐξαγάγῃ ἀπὸ «λουλούδια ποὺ τραγουδοῦν, καὶ πουλιὰ ποὺ μεταφέρουν ἐπὶ τῶν πτερύγων των τὰς προσευχὰς τῶν πνευμάτων;» Τὰ πνεύματα τῶν ἀποθανόντων παιδίων παριστάνονται ὡς καθήμενα ἐπάνω εἰς τὰ ἄνθη, τὰ δὲ ἐνήλικα (!) πνεύματα ἀποτελοῦν εἶδος ἁμαξίων, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὰ μικρὰ περιφέρονται!

Εἰς ὅλα αὐτὰ δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἀνυψωτικὸν ἢ ἐξευγενιστικόν, τίποτε τὸ ὁποῖον προδίδει οὐράνιον προέλευσιν. Ὁ Πνευματισμὸς οὐδαμῶς ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ζοφερὰ μυστήρια τῶν δοκιμασιῶν καὶ δεινοπαθημάτων τῆς ἀνθρωπότητος, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον, τῆς ὑπάρξεως καὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ἁμαρτίας. Καμμία θετικὴ ἐλπὶς διὰ τὸν ἄνθρωπον δὲν ἐκηρύχθη ποτὲ διὰ τοῦ Πνευματισμοῦ· καμμία ἀπάντησις δὲν ἐδόθη εἰς τὸ προαιώνιον καὶ ἀδυσώπητον ἐρώτημα περὶ τοῦ τί πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ πράξῃ ἵνα σωθῇ.

Καὶ ὅμως ὁ Πνευματισμὸς ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐγκολπωθῶμεν τὸν Πνευματισμὸν ὡς σύστημα ἀνώτερον. Δυστυχῶς δὲ παραπείθει πολλούς. Διότι προεῖπεν ἤδη ἡ Ἱερὰ Γραφὴ ὅτι «θέλει ἐλθεῖ καιρός, ὅτε δὲν θέλουσιν ὑποφέρει τὴν ὑγιαίνουσαν διδασκαλίαν, ἀλλὰ θέλουσιν ἐπισωρεύσει εἰς ἑαυτοὺς κατὰ τὰς ἰδίας [αὐτῶν] ἐπιθυμίας, γαργαλιζόμενοι τὴν ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας θέλουσιν ἀποστρέψει τὴν ἀκοήν, εἰς δὲ τοὺς μύθους θέλουσιν ἐκτραπῇ» (Β΄. Τιμόθ. δ΄, 3, 4). Θὰ ἠδύνατο κανεὶς σήμερον νὰ ζωγραφίσῃ πιστότερον τὸν Πνευματισμὸν τοῦ 20^{ού} αἰῶνος καὶ τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ;

Ἡ Γραφὴ καθορίζει τοὺς κινδύνους τῶν «ἐσχάτων καιρῶν», τὰ τέλη τοῦ

σημερινοῦ πολιτισμοῦ, «πνεύματα πλάνα, διδασκαλίας δαιμονίων». Ψευδόχριστοι, ψευδοπροφῆται, ψευδεῖς διδασκαλίαι, «μετὰ μεγάλων τεραστίων καὶ σημείων». Ὅλα αὐτὰ ἐπεφάνησαν ἤδη, καὶ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἡ ἀποστασία, ἥτις καλεῖται Πνευματισμός.

(ἕπεται τὸ τέλος)

ΠΟΙΚΙΛΑ

— Τὸ ἔργον τῆς ***Βρεττανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας*** στοιχίζει περὶ τὰς 1100 λίρας τὴν ἡμέραν.

— ***Αἱ πωλήσεις*** αὐτῆς γίνονται κατὰ γενικὸν κανόνα ***τοῖς μετρητοῖς***. Παρουσιάζονται ὅμως περιπτώσεις, ὅπου μετρητὰ δὲν ὑπάρχουν καὶ ἡ πληρωμὴ τῶν ἀγοραζομένων βιβλίων γίνεται ***εἰς εἶδος***. Οὕτω λ. χ. ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑταιρίας εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἀμαζῶνος ποταμοῦ ἐν Βραζιλίᾳ ἀναφέρει εἰς τὴν ἔκθεσίν του ὅτι εἰς ἕν του ταξείδιον ἔλαβε διὰ τὰ πωληθέντα βιβλία δύο πιθήκους, ἑπτὰ παπαγάλους, τέσσαρας πάπιας, ἑκατοντάδας ὀρνίθων, καὶ ἕνα φείδι μήκους σχεδὸν δύο μέτρων! Ἄλλος βιβλιοπώλης ἐν Οὐγγαρίᾳ ἐπώλησεν ἓν Εὐαγγέλιον διὰ τέσσαρα αὐγὰ εἰς ἕνα χωρικόν, ὅστις δὲν εἶχε μετρητά. Καὶ αἱ μὲν εἰς εἶδος εἰσπράξεις, ἂν εἶναι τρόφιμα, καταναλίσκονται ὑπὸ τῶν βιβλιοπωλῶν, οἵτινες πιστώνουν τὴν Ἑταιρίαν μὲ τὴν ἀξίαν των. Ἡ ἔκθεσις ὅμως τοῦ ὡς ἄνω πράκτορος ἐν Βραζιλίᾳ δὲν μᾶς λέγει πῶς μετέτρεψεν εἰς χρήματα τοὺς πιθήκους, τοὺς παπαγάλους καὶ τὸ φείδι!

— ***Θησαυρὸς παρὰ τὴν ἀκτήν***. Ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Γαλλίας, κύριός τις ἔδειξεν εἰς βιβλιοπώλην τῶν Ἁγίων Γραφῶν μίαν Γραφήν, τῆς ὁποίας αἱ σελίδες ἦσαν κηλιδωμέναι μὲ θαλάσσιον ὕδωρ. Ὁ κάτοχος αὐτῆς ὡμολόγησεν ὅτι κατά τινα μεγάλην τρικυμίαν ὑπῆγεν εἰς τὸ παραθαλάσσιον διὰ νὰ σκυλεύσῃ τὰ ἀποβράσματα τῶν ναυαγῶν. Αἴφνης βλέπει ἓν δέμα περιτετυλιγμένον μὲ μεγάλην προσοχήν. Ἐνόμισεν ὅτι ἦτο θησαυρὸς μεγάλης ἀξίας ἀλλ' ἀπεγοητεύθη ἀμέσως ὅταν ἀνεῦρεν ἐντὸς τοῦ δέματος ἓν βιβλίον· κατ' ἀρχὰς ἐσκέφθη νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ σκεφθείς, ὅτι ἀφοῦ ἦτο τόσον προφυλαγμένον θὰ ἤξιζε τὸν κόπον νὰ τὸ κρατήσῃ, τὸ ἐκράτησεν. Ἔπειτα ἤρχισε νὰ τὸ μελετᾷ, τὸ ἐμελέτησε δὲ καὶ ἡ σύζυγός του. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ὅτι ἀμφοτέρων αἱ καρδίαι ἐδέχθησαν τὸν μέγαν ἐκεῖνον θησαυρὸν ὅστις ἦτο ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

— ***Εἰς τὰ σκουπίδια***. Νέος τις εἰς τὴν Ἀργεντινὴν Δημοκρατίαν, ὅστις εἶχε μίαν Ἁγίαν Γραφὴν τὴν ὁποίαν τῷ εἶχε δωρήσει ὁ πατήρ του, ἠρραβωνίσθη μίαν νέαν Ρ/Καθολικὴν τὸ θρήσκευμα. Ὅταν ἡ νέα ὑπῆγε νὰ ἐξομολογηθῇ, ὁ πνευματικός της τὴν εἰδοποίησεν ὅτι διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν νέον ἔπρεπε προηγουμένως ἡ Γραφή του νὰ καῇ. Ἡ νέα ἀνήγγειλε τὴν εἴδησιν ταύτην εἰς τὸν μνηστῆρα της ἐν εἴδει τελεσιγράφου. Ὁ νέος ἔλαβε τὴν Γραφήν του μὲ μεγάλην ἀπροθυμίαν, μὴ τολμήσας ὅμως νὰ τὴν καύσῃ, τὴν ἔρριψεν ἐπί τινος σωροῦ σκουπιδίων. Μία γυναῖκα διελθοῦσα ἐκεῖθεν τυχαίως, εἶδεν ἓν βιβλίον τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο νέον, τὸ ἔλαβε μαζύ της εἰς τὸ σπίτι της, καὶ τὸ ἐμελέτησε. Κατόπιν δὲ ἔλεγεν εἰς κύκλον φίλων της: «Ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἀξιομνημόνευτον ἡμέραν ὅλοι στὸ σπίτι ἀνέγνωσαν τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας μας ἐπεστράφησαν εἰς τὸν Χριστόν». Βιβλιοπώλης τις, διελθὼν ἐκ τῆς κωμοπόλεως ἐκείνης εἶδε τὴν Γραφὴν μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου της κατόχου ἀναγεγραμμένον ἐπ' αὐτῆς.